

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

Fastsatt av Universitetsstyret 16.2.2012. Endringene trer i kraft fra 1. august 2012.
Endringer i § 4-7 (4) og § 7-7 (3) vedtatt av Universitetsstyret 24. september 2014.

- med utfyllende regler for Det psykologiske fakultet

Fastsatt av Kvalitetsutvalg for undervisning og evaluering ved Det psykologiske fakultet 5. juni 2013 og Fakultetsstyret ved Det psykologiske fakultet 12. juni 2013. Endringene trer i kraft fra 1. august 2013.
Justeringer vedtatt i Fakultetsstyret ved Det psykologiske fakultet 16. juni 2015, ikrafttredelse 1. juli 2015.

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet er skrevet med rød uthevet skrift.

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

FORSKRIFT OM OPPTAK, STUDIER, VURDERING OG GRADER VED UNIVERSITETET I BERGEN

Forskriften er fastsatt av universitetsstyret ved Universitetet i Bergen 16.02.2012 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr.15 om universiteter og høyskoler.

FORSKRIFT OM OPPTAK, STUDIER, VURDERING OG GRADER VED UNIVERSITETET I BERGEN.. 1

KAPITTEL 1 VIRKEOMRÅDE	4
§ 1.1 Virkeområde.....	4
KAPITTEL 2 GRADER	4
§ 2.1 Tildeling av grader	4
§ 2.2 Tilleggsbetegnelser for graden bachelor	4
§ 2.3 Tilleggsbetegnelser for graden master	5
§ 2.4 Krav til omfang og sammensetning av graden bachelor	7
§ 2.5 Krav til omfang og sammensetning av graden master	8
§ 2.6 Krav til omfang og sammensetning av gradene cand. med. og cand. psychol.	9
§ 2.7 Krav om tilknytning: Antall studiepoeng avlagt ved Universitetet i Bergen for utstedelse av grad	12
§ 2.8 Krav ved tildeling av ny grad som helt eller delvis inkluderer en tidligere tildelt grad	12
§ 2.9 Krav til innhold og sammensetning av grad i samarbeid med andre institusjoner	12
KAPITTEL 3 STUDIER.....	13
§ 3.1 Studiestruktur og studieplan	13
§ 3.2 Oppretting, endring og nedlegging av studieprogram, studieretninger og emner	13
§ 3.3 Innpassing, fritak og godkjenning	14
§ 3.4 Fritak og innpassing av Examen philosophicum og innføringsemner/examen facultatum.....	15
KAPITTEL 4 OPPTAK OG UTDANNINGSPLAN	15
§ 4.1 Generelt om opptak og opptaksbehandling.....	15
§ 4.1.1 Om opptak og opptaksbehandling til masterprogram.....	16
§ 4.1.2 Om opptak til kortvarige studier	16
§ 4.2 Utdanningsplan	17
§ 4.2.1 Rettigheter ved gyldig utdanningsplan	17
§ 4.2.2 Utdanningsplan del 1 og 2	17
§ 4.3 Studiestart, ny student	18
§ 4.3.1 Utsatt studiestart	18
§ 4.4 Krav ved semesterstart, alle studenter	19
§ 4.4.1 Betaling av semesteravgift hvert semester.....	19
§ 4.4.2 Unntak fra krav om betaling av semesteravgift	19
§ 4.4.3 Oppdatering og bekreftelse av utdanningsplanen hvert semester	19
§ 4.5 Endringer i utdanningsplan; studieprogresjon	19
§ 4.5.1 Deltidsstudier	19
§ 4.6 Manglende progresjon i henhold til utdanningsplan	20
§ 4.7 Permisjon	20
§ 4.8 Terminering av utdanningsplan	21
§ 4.9 Adgang til vurdering for personer uten opptak til studier ved Universitetet i Bergen	22
KAPITTEL 5 UNDERVISNING	22
§ 5.1 Studieåret.....	22
§ 5.2 Undervisningssted	23
§ 5.3 Undervisningstilbud	23
§ 5.4 Undervisningsopptak, melding til og fremmøte til undervisning	23
§ 5.5 Obligatorisk undervisningsaktivitet	23
§ 5.6 Tilrettelagt undervisning.....	24
§ 5.7 Undervisningsspråk	24
KAPITTEL 6 VURDERING	24
§ 6.1. Allment om vurdering.....	24

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

§ 6.2 Vurderingsformer og vurderingsordninger	25
§ 6.2.1 Vurderingsformer	25
§ 6.2.2 Særskilt om skriftlig skoleeksamen.....	26
§ 6.2.3 Særskilt om muntlig eksamen.....	26
§ 6.2.4 Særskilt om hjemmeeksamen	26
§ 6.2.5 Særskilt om mappevurdering eller annen løpende vurdering.....	27
§ 6.2.6 Særskilt om gruppevurdering.....	27
§ 6.3 Flere vurderingsdeler	27
§ 6.4 Målform og språk i oppgavetekster og besvarelser.....	27
§ 6.4.1 Målform og språk i oppgavetekster	27
§ 6.4.2. Språk i besvarelser	28
§ 6.5 Bruk av hjelpemidler og kilder.....	28
§ 6.5.1. Allment om hjelpemidler og kilder.....	28
§ 6.5.2 Særskilt om hjelpemidler ved skriftlig skoleeksamen	28
§ 6.6 Når en vurdering begynner	28
§ 6.7 Annullering av vurderingsmelding.....	29
§ 6.8 Antall vurderingsforsøk	29
§ 6.9 Avbrutt vurdering.....	30
§ 6.10 Gyldig fravær	31
§ 6.10.1 Definisjon av gyldig fravær	31
§ 6.10.2 Krav til dokumentasjon av gyldig fravær.....	31
§ 6.10.3 Frist for innlevering av dokumentasjon.....	31
§ 6.11 Ny vurdering.....	31
§ 6.12 Om praktisk gjennomføring av skriftlig skoleeksamen	32
§ 6.13 Særskilt tilrettelegging ved vurdering	32
§ 6.13.1 Tilrettelegging	32
§ 6.13.2 Søknadsfrist.....	33
§ 6.13.3 Krav til dokumentasjon	33
§ 6.13.4 Søknadsbehandling	33
§ 6.14 Sted for vurdering	33
KAPITTEL 7 KARAKTERSYSTEM OG SENSUR	33
§ 7.1 Karaktersystem	33
§ 7.2 Sensur.....	35
7.2.1 Sensurfrist.....	35
7.2.2 Protokoll.....	35
7.3 Sensor.....	35
7.3.1 Allment om sensor	35
7.3.2 Krav til antall sensorer	36
§ 7.4 Kunngjøring av sensur, frist for begrunnelse og klage	36
§ 7.5 Begrunnelse og klage	37
§ 7.6 Begrensninger i klageretten.....	37
§ 7.7 Anonymitet ved sensur, begrunnelse, og klage over karakterfastsettingen.....	37
§ 7.8 Beregning av bokstavkarakterer ved karaktergivning.....	37
§ 7.9 Justerende muntlig	37
KAPITTEL 8 VITNEMÅL, DIPLOMA SUPPLEMENT OG KARAKTERUTSKRIFT.....	38
§ 8.1 Vitnemål.....	38
§ 8.2 Diploma Supplement	38
§ 8.3 Karakterutskrift.....	39
§ 8.4 Autorisasjon for helsepersonell.....	39
KAPITTEL 9 ANNULLERING OG UTESTENGING.....	39
§ 9.1 Fusk eller forsøk på fusk.....	39
KAPITTEL 10 IKRAFTTREDELSE	39
§ 10.1	39

KAPITTEL 1 VIRKEOMRÅDE

§ 1.1 Virkeområde

(1) Forskriften gjelder studenter som har opptak til og er deltagere i flerårige, ettårige, mer kortvarige studier eller i enkeltemner, herunder også i ulike typer videreutdanningstilbud og i studieopphold tilknyttet utvekslingsavtaler.

(2) Forskriften gjelder også personer som avlegger eksamen etter lov av 1. april 2005 nr.15 om universiteter og høyskoler (univl.) § 3-10, uten å være tatt opp som student, se § 4.9

(3) For fellesgrader, både lavere og høyere grad, som tilbys i samarbeid med ett eller flere andre læresteder, kan det gjelde egne regler. Det samme gjelder for enkeltemner eller årsstudier som ikke inngår i en grad ved Universitetet i Bergen, samt for utdanninger som er særskilt organisert som videreutdanningstilbud.

(4) Forskriften gjelder ikke for doktorgradsutdanninger, likevel slik at i den grad doktorgradsutdanningen inkluderer emner, emnegrupper eller lignende som tilhører studieprogram på andre studienivå, gjelder reglene her.

For forskerutdanningen gjelder *forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.)* ved Universitetet i Bergen, godkjent av universitetsstyret 12.06.2003. For graden doctor philosophiae (dr.philos.), gjelder *forskrift for graden doctor philosophiae* vedtatt av Det akademiske kollegium 25.09.97.

KAPITTEL 2 GRADER

Fastsatt med hjemmel i § 3-2 i univl. av 1. april 2005, *forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler av 16. desember 2005* og *forskrift om krav til mastergrad av 1. desember 2005*.

§ 2.1 Tildeling av grader

Fakultetene selv tildeler graden for de studieprogrammene, inklusive tverrfakultære studieprogram, de tilbyr og administrerer. Universitetet selv tildeler fellesgrad.

§ 2.2 Tilleggsbetegnelser for graden bachelor

(1) Tilleggsbetegnelsen for graden bachelor på grunnlag av et treårig studieprogram ved Det humanistiske fakultet, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Det psykologiske fakultet og Det medisinsk-odontologiske fakultet angis som følger:

Bachelor i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:

Bachelor of <navn på studieprogrammet på engelsk>

Tilleggsbetegnelsen for graden bachelor på grunnlag av et fireårig studieprogram i utøvende og skapende musikkutdanning ved Det humanistiske fakultet angis som følger:

Bachelor i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:

Bachelor of <navn på studieprogrammet på engelsk>

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

(2) Tilleggsbetegnelsen for graden bachelor på grunnlag av et treårig studieprogram ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet angis som følger:

Bachelor i naturvitenskap

Engelsk oversettelse:
Bachelor of Science

Tilleggsbetegnelse for graden bachelor på grunnlag av et fireårig sammenhengende (integrert) studieprogram for adjunktyrket med faglig tyngde i matematikk og/ eller naturfag angis som følger:

Bachelor i naturvitenskap med integrert praktisk-pedagogisk utdanning

Engelsk oversettelse:
Bachelor of Science and Education

(3) Tilleggsbetegnelse for graden bachelor på grunnlag av et studieprogram som fører frem til en fellesgrad angis i samsvar med et særskilt vedtak om betegnelse.

§ 2.3 Tilleggsbetegnelser for graden master

(1) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av et toårig studieprogram ved Det humanistiske fakultet, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, og ved Det psykologiske fakultet angis som følger

Master i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:
Master of Philosophy in <navn på studieprogrammet på engelsk>

(2) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av et toårig studieprogram ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet angis som følger:

Master i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:
Master of Science in <navn på studieprogrammet på engelsk>

(3) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av et toårig studieprogram ved Det medisinsk-odontologiske fakultet angis som følger:

Master i <fagområde – navn på fag>

Engelsk oversettelse:
Master in <navn på fagområdet – navn på fag på engelsk>

(4) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av et femårig studieprogram i odontologi angis som følger:

Master i odontologi

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

Engelsk oversettelse:
Master of Dentistry

(5) Tilleggsbetegnelsen for et treårig studieprogram for reseptarer og et integrert femårig studieprogram i farmasi angis som følger:

Master i farmasi

Engelsk oversettelse:
Master of Pharmacy

(6) Betegnelsen for graden master på grunnlag av et femårig studieprogram i rettsvitenskap skal være

Master i rettsvitenskap

Engelsk oversettelse:
Master in Law

(7) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av et femårig sammenhengende (integrert) studium ved Det humanistiske fakultet, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, og ved Det psykologiske fakultet angis som følger:

Master i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:
Master of Philosophy in <navn på studieprogrammet på engelsk>

(8) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av et femårig sammenhengende (integrert) studium i matematisk-naturvitenskapelige eller teknologiske fag angis som følger:

Master i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:
Master of Science in <navn på studieprogrammet på engelsk>

(9) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av et femårig sammenhengende (integrert) studium for lektoryrket med faglig tyngde i nordisk eller utvalgte fremmedspråk angis som følger:

Master i <navn på fag> med integrert praktisk-pedagogisk utdanning

Engelsk oversettelse:
Master of Philosophy and Education. <Navn på fag på engelsk>.

(10) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av et femårig sammenhengende (integrert) studium for lektoryrket med faglig tyngde i matematikk og/eller naturfag angis som følger:

Master i <navn på fag med integrert praktisk-pedagogisk utdanning>

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

Engelsk oversettelse:

Master of Science and Education <navn på fag>

(11) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av et erfaringsbasert studium på 1 ½ år eller to år angis som

Master i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:

Master of Arts in <navn på studieprogrammet på engelsk>

(12) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av toårig engelskspråklig masterprogram i språk, samfunnsfag eller kultur angis som følger:

Master of Philosophy in <name of the programme>

(13) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av toårig engelskspråklig masterprogram i matematisk-naturvitenskapelige eller teknologiske fag angis som følger:

Master of Science in <name of programme>.

(14) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av toårig engelskspråklig masterprogram i "Oral Sciences" ved Det medisinsk-odontologiske fakultet angis som følger:

Master in Oral Sciences

(15) Tilleggsbetegnelsen for graden master for ett-årige masterprogram angis i samsvar med et særskilt vedtak om betegnelse og oversettelse.

(16) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av et studieprogram som fører frem til en fellesgrad angis i samsvar med et særskilt vedtak om betegnelse og oversettelse.

§ 2.4 Krav til omfang og sammensetning av graden bachelor

(1) Ved Universitetet i Bergen kan graden bachelor oppnås på bakgrunn av et bestått treårig studieprogram, tilsvarende 180 studiepoeng med følgende obligatoriske krav:

- a) examen philosophicum (10 studiepoeng)
- b) examen facultatum/ innføringsemne (minst 10, men ikke mer enn 20 studiepoeng). Krav til innføringsemner fastsettes av fakultetet.
- c) spesialisering på minst 90 studiepoeng
- d) ett eller flere selvstendige arbeid som til sammen har et omfang på minst 10 studiepoeng

(2) Bachelorgraden i utøvende musikk eller komposisjon oppnås på grunnlag av fullførte og beståtte studier av 240 studiepoengs omfang, med sammensetning som beskrevet i studieplanen.

(3) Bachelor i naturvitenskap med integrert praktisk-pedagogisk utdanning oppnås på grunnlag av fullførte og beståtte studier av 240 studiepoengs omfang, med sammensetning som beskrevet i studieplanen.

(4) Når det gjelder bestemmelser om studieplanen vises det til kapittel 3.

§ 2.5 Krav til omfang og sammensetning av graden master

(1) Disiplinbaserte og tverrfaglige mastergrader

Ved Universitetet i Bergen kan graden master tildeles på grunnlag av et toårig studieprogram, tilsvarende fullførte og beståtte emner på minst 120 studiepoeng etter nærmere bestemmelser i studieplanen.

I mastergradsstudiet inngår et selvstendig, veiledet vitenskapelig og/eller kunstnerisk arbeid (masteroppgave), normalt på 60 studiepoeng. Det enkelte fakultet kan likevel fastsette et mindre omfang, men minst 30 studiepoeng. Masteroppgavens omfang skal være i samsvar med kravene i *Forskrift om krav til mastergrad*. Fakultetet oppnevner eller godkjenner veileder.

Når studenten får opptak til et masterprogram skal han/hun inngå en veiledningskontrakt med fakultetet senest innen 15. juni/15. desember semesteret før arbeidet med masteroppgaven begynner. Veiledningskontrakt underskrives når veileder er oppnevnt. Kontrakten sier hvem som er studentens veileder, hvor mange timer veiledning studenten har krav på og definerer ellers rettigheter og plikter mellom veileder og student.

Veiledningsrett defineres innenfor normert studietid og skal framkomme av studieplan og veiledningskontrakt.

En student på masterprogram har rett til følgende antall timer veiledning avhengig av omfanget på masteroppgaven:

- **Masteroppgave på 60 studiepoeng: 40 timer totalt.**
- **Masteroppgave på 45 studiepoeng: 30 timer totalt.**
- **Masteroppgave på 30 studiepoeng: 20 timer totalt.**

Studenter som er tatt opp på masterprogrammet i logopedi og masterprogrammet i helsefremmende arbeid og helsepsykologi før høsten 2010 har rett på henholdsvis 24 timer og 48 timer veiledning.

Dersom masteroppgaven skrives som en artikkel kan den leveres som manuskript ferdig for publisering. Oppgaver, artikler eller andre skriftlige arbeider som studenten har skrevet og publisert tidligere (for eksempel gjennom studentstipend/sommerstipend) kan ikke leveres som masteroppgave. Veileder kan ikke stå som medforfatter.

Masteroppgaven skal leveres elektronisk innen de frister som er satt. Gjeldende frist er oppgitt i emnebeskrivelsen for den gitte masteroppgaven. Når spesielle forhold som langvarig dokumentert sykdom, fødsel, langvarig fravær av veileder i siste semester gjør seg gjeldende, kan fakultetet etter søknad gi inntil 14 dager utsettelse.

Etter nærmere retningslinjer kan studenten få støtte til feltarbeid og datainnsamling i masterstudiet.

(2) Master i rettsvitenskap

Ved Universitetet i Bergen kan graden master i rettsvitenskap tildeles på grunnlag av et femårig studieprogram, tilsvarende studier av 300 studiepoengs omfang, hvorav 30 til 60 studiepoeng utgjøres av et selvstendig vitenskapelig arbeid (masteroppgave), utarbeidet under veiledning. Examen philosophicum og et innføringsemne skal inngå i grunnlaget for graden.

(3) Master i odontologi

Ved Universitetet i Bergen kan graden master i odontologi tildeles på grunnlag av et femårig studieprogram, tilsvarende studier av 300 studiepoengs omfang. Av dette utgjør 20 studiepoeng

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

et selvstendig vitenskapelig arbeid (masteroppgave), bestående av litteraturbaserte oppgaveløsninger, seminar, prosjektoppgave og skriftlig dokumentasjon fra prosjektarbeid, alt utarbeidet under veiledning. Examen philosophicum skal inngå i grunnlaget for graden.

(4) Integrerte mastergrader

Mastergraden oppnås på grunnlag av et femårig studieprogram, tilsvarende studier av 300 studiepoengs omfang, inkludert et selvstendig arbeid av minst 30 studiepoengs omfang. Examen philosophicum og inntil 20 studiepoeng innføringsemner skal inngå i grunnlaget for graden.

(5) Mastergrader som bygger på grunnutdanning i medisin eller odontologi

Det kan tilbys mastergrader som bygger på fullført lege- eller tannlegeutdanning eller annet opptaksgrunnlag som er beskrevet i studieplanen for vedkommende masterstudium, på grunnlag av et toårig studieprogram tilsvarende studier av 120 studiepoengs omfang. I mastergradsstudiet inngår et selvstendig vitenskapelig arbeid (masteroppgave), utarbeidet under veiledning, på normalt 60 studiepoeng. Fakultetet kan likevel fastsette et mindre omfang, men minst 30 studiepoeng.

(6) Erfaringsbasert mastergrad

Ved Universitetet i Bergen kan erfaringsbasert mastergrad tildeles på grunnlag av et studieprogram på 11/2-2 år, tilsvarende fullførte og beståtte emner på 90/ 120 studiepoeng etter nærmere bestemmelser i studieplanen.

I tillegg til de allmenne opptakskravene som går fram av § 4.1.1, kreves det minst to års relevant yrkespraksis. Det kan i studieplanen eller i utfyllende regler kreves ytterligere relevant praksis, likevel ikke mer enn fire år.

(7) Øvrige mastergrader- 60 eller 90 studiepoeng

Universitetsstyret kan, i tråd med § 7 annet ledd i *forskrift om Krav til mastergrad av 01.12.2005*, med samtykke fra departementet, gi tillatelse til vedkommende fakultet til å opprette mastergradsstudier med et samlet omfang på 60 eller 90 studiepoeng.

(8) Fakultetet fastsetter nærmere regler i studieplan eller utfyllende regler etter forskriften her. Når det gjelder bestemmelser om studieplanen vises det til kapittel 3.

§ 2.6 Krav til omfang og sammensetning av gradene cand. med. og cand. psychol.

(1) Cand.med.

Graden candidata/candidatus medicinae tildeles etter et fullført og bestått seksårig studium med et omfang av 360 studiepoeng. Examen philosophicum skal inngå i grunnlaget for graden.

Fakultetet fastsetter nærmere regler i studieplan og utfyllende regler, og gir herunder regler for valgterminen, særoppgaven og forskerlinjen innenfor cand.med.-studiet.

(2) Cand.psychol.

Graden candidata/candidatus psychologiae tildeles etter et fullført og bestått seksårig studium med et omfang av 360 studiepoeng, hvorav 60 studiepoeng utgjøres av et introduksjonsstudium. Examen philosophicum og innføringsemner på minst 10 studiepoeng skal inngå i grunnlaget for graden.

For opptak til studiet gjelder særlige regler. Fakultetet fastsetter studieplan og utfyllende regler.

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

Opptaksgrunnlag for psykologstudiet fastsettes av Det psykologiske fakultet.

Fakultetet tildeler graden kandidata/candidatus psychologiae (cand.psychol.) som gir rett til tilsvarende tittel, jfr. kgl. res. av 12.01.90.

Normert studietid for hele studiet er 6 år, inkludert Examen Philosophicum. Studiet består av et årsstudium i psykologi og et femårig psykologstudium, totalt 12 semester.

(3) Studieplan gjeldene fra og med kull 87

For studenter med opptak fra og med vårsemesteret 2012 og som følger revidert studieplan gjelder følgende regler:

(3.1) Gjennomføring av studiet – studieprogresjon

I studiet inngår bestemte kurs, øvelser og praksis som framgår av studieplanen. Studentene skal følge studieprogresjonen for sitt kull og følge kursene i den rekkefølge som er angitt i studieplanen.

(3.1.1) Manglende progresjon i henhold til utdanningsplan

En student som ikke består eksamen i et semester i psykologstudiet eller som ikke får gå opp til eksamen som følge av manglende gjennomførte obligatoriske krav, kan ordinært ikke gå videre i studiet før eksamen er avlagt og bestått.

En student som går opp til ny/utsatt eksamen, kan likevel fortsette å følge undervisning (med sitt kull) til sensur er falt, ev. til klagesensur foreligger, men må da avbryte semesteret dersom endelig sensur er "ikke bestått". Dersom det av praktiske og faglige grunner ikke er mulig å følge undervisningen (påfølgende semester) flyttes studenten ned et kull.

Fakultetet tillater et maksimalt etterslep på 15 stp, dersom det ikke foreligger spesifikke forkunnskapskrav i studieplan eller emnebeskrivelser. Etterslep ut over dette medfører at studenten flyttes ned et kull.

Alle forutgående emner på psykologstudiet må være bestått før eksternpraksis.

(3.1.2) Avvik fra normal studieprogresjon

Søknad om avvik fra normal studieprogresjon og deltakelse på kurs utenom eget kull behandles av fakultetet i samråd med instituttene. Ved begrensede plasser prioriteres studenter i følgende rekkefølge: 1) Rettighetspermisjoner, 2) utvekslingsstudenter, 3) andre studenter. Det er et krav at eventuelle forkunnskapskrav er oppfylt. Se emnebeskrivelsene for informasjon om forkunnskapskrav.

(3.2) Hovedoppgaven

Fristen for innlevering av hovedoppgaven er 24. november i høstsemesteret og 15. april i vårsemesteret. Når spesielle forhold som langvarig dokumentert sykdom, fødsel, langvarig fravær av veileder i 10. semester gjør seg gjeldende, kan fakultetet etter søknad gi inntil 14 dager utsettelse. Ved senere innlevering må avsluttende eksamen utsettes til neste semester, og hovedoppgaven bedømmes ved neste ordinære eksamen.

Dersom hovedoppgaven skrives som en artikkel kan den leveres som manuskript ferdig for publisering. Oppgaver, artikler eller andre skriftlige arbeider som studenten har skrevet og publisert tidligere (for eksempel gjennom studentstipend/sommerstipend) kan ikke leveres som hovedoppgave. Veileder kan ikke stå som medforfatter.

(3.3) Godkjenning av studier fra utvekslingsopphold

Eksamener fra utvekslingsstudier godkjennes etter prinsippet om studiepoeng. Det gis godkjenning for dokumenterte studiepoeng for kurs gjennomført under utvekslingsoppholdet, når minst 2/3 av kursets innhold dekker innhold i kurset det utveksles mot.

(4) Studieplan gjeldende til og med kull 86

For studenter med opptak før vårsemesteret 2012 og som følger studieplan gjeldende fra 2000 vår til 2011 høst gjelder følgende regler:

(4.1) Studiets oppbygning

Psykologstudiet består av to avdelinger, 1. avdeling og 2. avdeling, som hver utgjør 2,5 års fulltidsstudium. Hvert undervisningsår er inndelt i to semestre.

1. avdeling består ett semester av 16 undervisningsuker. Første avdeling består av kurs og øvelser med et samlet omfang på 150 studiepoeng.

2. avdeling består av kurs, øvelser, praksis og hovedoppgave som til sammen utgjør 150 studiepoeng. Hvert semester i 2. avdeling består av 18 undervisningsuker og vektet med 30 studiepoeng.

Første avdeling omfatter innføring i psykologiske basalfag, herunder kjennskap til vitenskapelige metoder innenfor grunnforskning og anvendt forskning.

Andre avdeling omfatter innføring i anvendte psykologiske disipliner. Praksis og en vitenskapelig avhandling (hovedoppgave) inngår i studiet.

Før melding til annen avdelings eksamen må studenten ha bestått 1. avdeling.

(4.2) Gjennomføring av studiet – studieprogresjon

I studiet inngår bestemte kurs, øvelser og praksis som framgår av studieplanen. Studentene skal følge studieprogresjonen for sitt kull og følge kursene i den rekkefølge som er angitt i studieplanen.

Deltakelse på et kurs forutsetter at studenten har gjennomført kurs/bestått eksamener som inngår i foregående semester. Fakultetet kan etter begrunnet søknad fra studenten dispensere fra dette. En forutsetning for slik dispensasjon vil som regel være at manglende kurs/eksamener gjennomføres i neste semester. Avlagt grunnkurs er en forutsetning for å ta påbygningskurs i et fagområde.

(4.2.1) Avvik fra normal studieprogresjon

Søknad om avvik fra normal studieprogresjon og deltakelse på kurs utenom eget kull behandles av fakultetet i samråd med instituttene.

Ved begrensede plasser prioriteres studenter i følgende rekkefølge:

1) Rettighetspermisjoner, 2) studenter i 2. avdeling som har fått dispensasjon til å begynne på 2. avd. uten at 1. avdeling er avsluttet, 3) utvekslingsstudenter, 4) andre studenter. Det er et krav at eventuelle forkunnskapskrav er oppfylt. Se emnebeskrivelsene for informasjon om forkunnskapskrav.

(4.2.2) Overføring til 2. avdeling og videre framdrift

For å begynne på 2. avdeling kreves at studenten har fullført 1. avdeling. Fakultetet kan etter søknad dispensere fra dette kravet for studenter som har gjennomført kurs av et omfang på minst 141 studiepoeng. Det gis ikke dispensasjon for kurset i PSYK344 - Psykiatri og psykopatologi. For studenter som ikke kvalifiserer for 2. avdeling sammen med sitt kull grunnet manglende studiepoeng foretas innpassing i nytt kull ut fra ledige studieplasser på kullene. (Det vises videre til punkt 8 - permisjon)

(4.3) Hovedoppgaven

Fristen for innlevering av hovedoppgaven er 24. november i høstsemesteret og 15. april i vårsemesteret. Når spesielle forhold som langvarig dokumentert sykdom, fødsel, langvarig fravær av veileder i 10. semester gjør seg gjeldende, kan fakultetet etter søknad gi inntil 14 dager utsettelse. Ved senere innlevering må avsluttende eksamen utsettes til neste

semester, og hovedoppgaven bedømmes ved neste ordinære eksamen.

Dersom hovedoppgaven skrives som en artikkel kan den leveres som manuskript ferdig for publisering. Oppgaver, artikler eller andre skriftlige arbeider som studenten har skrevet og publisert tidligere (for eksempel gjennom studentstipend/sommerstipend) kan ikke leveres som hovedoppgave. Veileder kan ikke stå som medforfatter.

(4.4) Godkjenning av studier fra utvekslingsopphold

Eksamener fra utvekslingsstudier godkjennes etter prinsippet om studiepoeng. Det gis godkjenning for dokumenterte studiepoeng for kurs gjennomført under utvekslingsoppholdet, når minst 2/3 av kursets innhold dekker innhold i kurset det utveksles mot.

§ 2.7 Krav om tilknytning: Antall studiepoeng avlagt ved Universitetet i Bergen for utstedelse av grad

(1) Til graden bachelor ved Universitetet i Bergen må minst 60 studiepoeng være avlagt ved Universitetet i Bergen. Av de 60 studiepoengene som skal være avlagt ved UiB må emner på minst 30 studiepoeng være avlagt i det fagområdet som utgjør spesialiseringen. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet kan stille andre krav til emnesammensetning.

(2) Til graden master ved Universitetet i Bergen må minst 60 studiepoeng, inkludert masteroppgave, være avlagt ved Universitetet i Bergen.

(3) Til gradene cand. med. og cand. psychol ved Universitetet i Bergen må emner av til sammen minst 60 studiepoengs omfang være avlagt ved Universitetet i Bergen.

(4) Tilknytningskravet til Universitetet i Bergen kan være mindre enn 60 studiepoeng i forbindelse med fellesgrader.

(5) Emner avlagt ved utenlandsk institusjon som del av en utvekslingsavtale med Universitetet i Bergen, kan ikke være med på å oppfylle tilknytningskravet.

§ 2.8 Krav ved tildeling av ny grad som helt eller delvis inkluderer en tidligere tildelt grad

(1) Ved tildeling av ny bachelorgrad kreves minst 90 studiepoeng i tillegg til den tidligere graden. Den nye graden må ha en annen spesialisering enn den tidligere graden, det vil si en spesialisering på minst 90 studiepoeng. Deler av denne kan være avlagt i tidligere grad. Minst 60 studiepoeng av den nye spesialiseringen må være avlagt ved Universitetet i Bergen.

(2) Ved tildeling av ny mastergrad må minst 60 studiepoeng være avlagt i tillegg til den tidligere graden. De nye studiepoengene må inkludere en annen masteroppgave enn den tidligere graden, og oppgaven skal være utarbeidet under veiledning av en eller flere personer oppnevnt eller godkjent av fakultetet.

§ 2.9 Krav til innhold og sammensetning av grad i samarbeid med andre institusjoner

(1) For grad som tildeles i samarbeid med andre institusjoner (fellesgrad), gjelder de samme kravene til innhold og sammensetning av graden som til grader utstedt av UiB alene.

En fellesgrad er et samarbeid mellom to eller flere institusjoner, der alle deltakende institusjoner i fellesskap oppretter og driver et studieprogram. Deltakerne har felles ansvar for opptak, undervisning, veiledning og gradstildeling.

(2) Rektor godkjenner samarbeidsavtaler med andre institusjoner ved etablering av studieprogram som leder fram til fellesgrader.

KAPITTEL 3 STUDIER

Fastsatt med hjemmel i §§ 3-3 og 3-5 i univl. av 1. april 2005.

§ 3.1 Studiestruktur og studieplan

(1) Ved Universitetet i Bergen skal studiene organiseres i studieprogram og emner.

(2) For hvert studieprogram skal det foreligge en studieplan. En studieplan er en beskrivelse av studieprogrammet, med eventuelle studieretninger, som gjør greie for hvordan programmet er bygget opp, hvordan emnene faglig hører sammen og som angir regler for studiet i samsvar med forskriften her.

Studieplaner skal utformes i samsvar med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket fastsatt av Kunnskapsdepartementet 20.03.2009, *forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (tilsynsforskriften)* fastsatt av NOKUT 27.01.2011, samt regler og retningslinjer fastsatt av universitetets organer.

En studieplan består av:

- programbeskrivelse for studieprogrammet
- eventuell(e) studieretningsbeskrivelse(r) for studieretning(er) innenfor studieprogrammet
- emnebeskrivelser for emnene som inngår i studieprogrammet

(3) For tverrfakultære studieprogram må deltagende fakulteter godkjenne sin del av studieplanen.

(4) Studiepoeng angir mål på arbeidsomfang i studiet. 60 studiepoeng tilsvarer ett års fulltidsstudier. Antallet studiepoeng for et emne skal ordinært være delelig med 5. Minste emnestørrelse skal ordinært være 5 studiepoeng. Emnene til de fem- eller seksårige gradene, samt emner på ph.d.-nivå kan fravike reglene i dette punktet.

Alle emner skal i hovedsak ha et tresifret nummer, der første siffer er enten 1 (100-emner), 2 (200-emner), 3 (300-emner), 6 (600-emner) eller 9 (900-emner). 100- og 200-emner inngår i studier i første syklus, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. 100- emner er begynneremner, 200-emner angir en fordypning eller spesialisering. 300- og 900- emner angir en høyere grad av fordypning eller spesialisering, for studier i andre og tredje syklus. 600-emner angir videreutdanningsemner.

Examen philosophicum, examen facultatum og innføringsemner kan gis en nummerering som avviker fra reglene ovenfor. Det samme gjelder emner på profesjonsstudiene.

§ 3.2 Oppretting, endring og nedlegging av studieprogram, studieretninger og emner

(1) Ved Universitetet i Bergen skal saker om oppretting og nedlegging av studietilbud behandles slik:

- a) Saker om studieprogram på 60 studiepoeng eller mer vedtas av universitetsstyret
- b) Saker om studieprogram på mindre enn 60 studiepoeng vedtas av fakultetet selv
- c) Saker om studieretninger vedtas av fakultetet selv
- d) Saker om emner vedtas av fakultetet
- e) Vedtak om oppretting, nedlegging og endring av navn på studieretninger skal meldes til universitetsdirektøren

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

(2) Fakultetet kan endre studieprogram, studieretninger, emnegrupper og emner. Rådet for førstesemesterstudier skal likevel behandle og gi råd ved endringer av Examen philosophicum. Vedtak treffes av Det humanistiske fakultet.

(3) Saker som innebærer oppretting eller nedlegging av fagområder eller andre vesentlige endringer i studietilbudet skal behandles av universitetsstyret uavhengig av reglene i første og andre ledd.

(4) Ved nedlegging av studieprogram, studieretninger og emner skal vedtaksorganet fastsette overgangstid for undervisning og vurdering. Studenter som er tatt opp til studieprogram som vedtas nedlagt, har rett til å fullføre dette i samsvar med vedtak om overgangstid. Ved nedlegging av emner skal det normalt avholdes vurdering i emnet i ett eller to påfølgende semestre etter siste undervisningssemester.

(5) Ved andre endringer i studieplanen beskrives overgangsordninger i studieplanen for å hindre at studentene blir unødig forsinket i studiet eller hvis fakultetet finner det nødvendig av andre grunner.

(6) Samarbeidsavtaler med andre institusjoner ved etablering av felles studieprogram godkjennes av fakultetet ved dekan.

Et felles studieprogram er et samarbeid mellom to eller flere institusjoner, der en av de deltakende institusjonene oppretter programmet og har det formelle ansvaret for driften og for å tildele graden, men med omfattende bidrag fra de øvrige deltakerne.

(7) *Kvalitetshåndboka* gir nærmere bestemmelser om vedtaksprosess og saksbehandling ved oppretting, endring og nedlegging av studieprogram, studieretninger og emner.

§ 3.3 Innpassing, fritak og godkjenning

(1) Fakultetet avgjør søknad om bruk av annen/tidligere utdanning fra Universitetet i Bergen som skal inngå i grad som gis ved fakultetet.

(2) Fakultetet avgjør søknad om innpassing av utdanning fra andre institusjoner som del av utdanning som skal inngå i grad ved fakultetet.

(3) For utvekslingsstudier som skal inngå i en grad ved Universitetet i Bergen må det søkes om forhåndsgodkjenning.

(4) Fakultetet avgjør søknad om fritak på realkompetansegrunnlag

(5) Fakultetet kan gi innpassing til videre studier på grunnlag av ekstern utdanning som dekker tilsvarende opptakskrav.

(6) Studenter som består emner og/eller fagenheter som faglig dekker hverandre helt eller delvis, får redusert antall studiepoeng for de aktuelle emnene. Vedkommende fakultet gjør vedtak om slik reduksjon.

(7) Fakultetet kan i særlige tilfeller gi godkjenning etter andre ledd helt eller delvis på grunnlag av kunnskaper som er dokumentert på annen måte enn ved karakterutskrift. Prøve til kontroll av de dokumenterte kunnskaper eller tilleggsprøve kan kreves avlagt. Fakultetet selv kan også

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

kreve slik prøve for kontroll av kunnskaper som ikke kan dokumenteres med verifiserbare dokumenter.

(8) Fakultetet kan i studieplan eller utfyllende regler gi bestemmelser om innpassing, fritak og godkjenning for bestemte grader, studieprogram, eller emner ved fakultetet.

§ 3.4 Fritak og innpassing av Examen philosophicum og innføringsemner/examen facultatum

(1) Dersom det søkes om faglig fritak for Examen philosophicum, skal vedtak treffes av Det humanistiske fakultet.

(2) Bachelorgrader fra annen institusjon uten krav om Examen philosophicum, gir fritak for krav om Examen philosophicum i forbindelse med opptak til videre studier.

(3) Examen philosophicum og examen facultatum/innføringsemner som inngår i grad ved Universitetet i Bergen tilsvarer de avlagte emnenes antall studiepoeng, men slik at kravet til graden blir ivarettatt.

(4) Bare ett av de emner som er fastsatt til å utgjøre Examen philosophicum, kan inngå med studiepoeng i en grad. Tilsvarende kan inntil 20 studiepoeng examen facultatum/innføringsemner inngå med studiepoeng i en grad.

(5) Alle varianter av examen facultatum/innføringsemner ved Universitetet i Bergen er likestilte og skal oppfylle dette kravet til gradens oppbygging og innhold.

KAPITTEL 4 OPPTAK OG UTDANNINGSPLAN

Fastsatt med hjemmel i § 3-6, § 3-7, § 3-10 og § 4-2 i univl. av 1. april 2005.

§ 4.1 Generelt om opptak og opptaksbehandling

(1) Fakultetene har ansvar for opptak. Dette er likevel ikke til hinder for at fakultetene kan delegerer saksforberedelse og avgjørelse til andre organer, herunder til Samordna opptak og til Studieadministrativ avdeling.

(2) For opptak til grunnutdanninger gjelder *forskrift om opptak til universiteter og høyskoler* og *forskrift om krav til mastergrad*, begge fastsatt av Kunnskapsdepartementet, samt reglene her.

(3) Det kan fastsettes minstekrav til ferdigheter i norsk og engelsk for søkere som har hele eller deler av sitt opptaksgrunnlag fra et land utenfor Norden.

(4) Søker som får tilbud om opptak til studier må innen fastsatt frist akseptere tilbud om studieplass. Den som aksepterer tilbud om studieplass får *utdanningsplan* og blir dermed *student*, se for øvrig § 4.1.2.

(5) Ved søknad om opptak til studier med påkrevd dokumentasjonskrav må søker levere dette innen fastsatt frist.

(6) Opptak kan være begrenset av regler om progresjon og vurderingsgjentak, jf. §§ 4.6 og 6.8. Fakultetet kan fastsette at opptak til studier på nytt, ikke skal være mulig.

§ 4.1.1 Om opptak og opptaksbehandling til masterprogram

(1) For opptak til masterprogram gjelder reglene i *forskrift om krav til mastergrad*, reglene i kapitlet her, *reglement for opptak av internasjonale søkere til Universitetet i Bergen* og regler i studieplanen eller i utfyllende regler. For opptak til masterprogram som er grunnutdanning, jf. § 2.5 nr. 2, § 2.5 nr. 3, § 2.5 nr. 4, gjelder også *forskrift om opptak til universiteter og høyskole*.

(2) De alminnelige opptakskravene for masterprogram er:

- bachelorgrad eller tilsvarende (herunder cand.mag.-grad)
- en fagenhet og en spesialisering på til sammen minst 80 studiepoeng
- andre faglige krav som måtte være fastsatt i studieplanen for det aktuelle masterstudiet, så som krav om selvstendig arbeid i bachelorgraden eller annet opptaksgrunnlag

(3) Rangering av søkere gjøres på grunnlag av gjennomsnittskarakteren for de emnene som utgjør den faglige spesialiseringen i bachelorgraden eller annet opptaksgrunnlag. Fakultetet fastsetter nærmere regler i studieplanen eller i utfyllende regler.

Ved opptak til masterprogram ved Det psykologiske fakultet er det et krav om gjennomsnittskarakter C eller bedre på de emnene som inngår i opptaksgrunnlaget.

Utregning av gjennomsnittskarakter for de emnene som inngår i opptaksgrunnlaget, gjøres på følgende måte:

1. Hver karakter erstattes med en tallekvivalent. Karakteren "Bestått" blir regnet som gjennomsnitt av studentens andre karakterer som inngår i opptaksgrunnlaget. Dersom mindre enn 40 % av studiepoengene i opptaksgrunnlaget er tall/ bokstavkarakterer, må vedkommende søker vurderes særskilt.

2. For hver eksamen multipliseres tallekvivalenten med den vekten den aktuelle eksamen har, og alle produktene summeres.

3. Produktsummen divideres med summen av vekten de ulike emnene har, og resultatet regnes ut med tre desimaler etter vanlige forhøyningsregler.

Karakterene erstattes med tallekvivalenter 0 - 5 som blir standardisert med utgangspunkt i bokstavkarakterer.

(4) For søkere med utenlandsk utdanning kan også andre vurderingskriterier legges til grunn ved rangering.

§ 4.1.2 Om opptak til kortvarige studier

(1) Fakultetet har anledning til å gi opptak til kortvarige studier uten utdanningsplan av inntil 60 studiepoeng, dette gjelder:

- fakultetet kan gi egne kandidater rett til å studere i inntil ett år i forlengelsen av fullført grad
- fakultetet kan gi studenter fra andre utdanningsinstitusjoner i Norge, rett til å ta enkelttemner ved fakultetet i inntil ett år
- fakultetet kan gi innvekslingsstudenter på avtaler og program, samt gjestestudenter, rett til delstudier i inntil ett år, jf *reglement for opptak av internasjonale søkere til Universitetet i Bergen*

(2) For opptakene gjelder egne frister og dokumentasjonskrav.

§ 4.2 Utdanningsplan

(1) Utdanningsplanen er en kontrakt mellom studenten og institusjonen som skal foreligge ved studiestart og skal oppdateres og bekreftes av studenten hvert semester for å være gyldig, jf. § 4.4.3.

(2) Utdanningsplanen skal inneholde bestemmelser om institusjonens ansvar og forpliktelser overfor studenten og om studentens ansvar og forpliktelser overfor institusjonen og medstudentene. Utdanningsplanen er også grunnlag for grad og vitnemål, jf. kap. 8.

(3) Hver student skal som hovedregel ha én utdanningsplan. Ved overgang eller opptak til nytt studieprogram termineres som hovedregel den eksisterende utdanningsplanen, med mindre det gis permisjon fra opprinnelig studieprogram.

(4) For studenter som er tatt opp til studietilbud som har et omfang på mindre enn 60 studiepoeng, kan det fastsettes en forenklet utdanningsplan.

§ 4.2.1 Rettigheter ved gyldig utdanningsplan

(1) Gyldig utdanningsplan gir studenten rett til å delta i undervisning i samsvar med studieplanen for programmet eller emnebeskrivelsen for det enkelte emne, herunder plikt til å delta i undervisning, obligatoriske undervisningsaktiviteter og annet som ifølge studieplanen eller emnebeskrivelsen er obligatorisk.

(2) Gyldig utdanningsplan gir studenten rett til veiledning og til å bruke andre ressurser i samsvar med studieplanen eller emnebeskrivelsen, utdanningsplanen og eventuelle andre regler gitt av vedkommende fakultet, herunder lesesaler, datamaskiner osv.

(3) Gyldig utdanningsplan gir studenten rett til å bli vurdert i samsvar med studieplanen eller emnebeskrivelsen og reglene her.

§ 4.2.2 Utdanningsplan del 1 og 2

(1) Utdanningsplanen består av to deler: en generell del og en programspesifikk del. Den generelle delen er felles for alle studentene ved Universitetet i Bergen og synliggjør retter og plikter mellom studentene og Universitetet i Bergen. Den spesifikke delen beskriver studieprogrammet og inneholder den enkelte studentens studieløp.

(2) Utdanningsplanens generelle del, Del 1,

- a) omtaler institusjonens ansvar for å informere, veilede, følge opp og tilrettelegge for studentene, som beskrevet i *UiBs sørviserklæring*
- b) omtaler og viser til de lover, forskrifter og plandokumenter studenten plikter å være kjent med, som denne forskriften, utfyllende regler ved fakultetet, sørviserklæringen og studieplanen for studieprogrammet
- c) omtaler studentens forpliktelse til å holde seg oppdatert om endringer i samme regelverk og institusjonens forpliktelse til å informere om dette
- d) omtaler studentens forpliktelse til å oppdatere og bekrefte utdanningsplanen hvert semester innen registreringsfristen, med informasjon om hvilke emner og emnegrupper studenten tar sikte på å fullføre, til hvilken tid og i hvilken rekkefølge
- e) gir informasjon om framgangsmåten ved behov for endring av utdanningsplanen
- f) omtaler studentens plikt til å benytte seg av universitetets informasjonskanaler, e-post og MiSide
- g) gir retningslinjer for studentenes forventede arbeidsmengde

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

- h) omtaler forventning til studentenes deltagelse i studiekvalitetsfremmende tiltak, som evaluering av undervisning og lignende
- i) omtaler konsekvenser av at studenten ikke oppfyller kravene i utdanningsplanen, jf. § 4.8

(3) Utdanningsplanens individuelle, programspesifikke del, Del 2,

- a) viser navnet på studieprogrammet studenten er tatt opp til
- b) angir normert studietid for studieprogrammet
- c) viser hvilke emner og emnegrupper studenten tar sikte på å fullføre inneværende semester eller studieår, hvilke emner som er obligatoriske for programmet, hvilket semester de skal tas og i hvilken rekkefølge, samt andre obligatoriske krav. Dersom deler av studiet skal tas i utlandet, skal det angis særskilt i utdanningsplanen for vedkommende semester
- d) viser framgangsmåten ved valg av emner som ikke er obligatoriske
- e) viser individuelle tilpasninger i studieløpet; som halv studieprogresjon, godkjent utdanning fra andre læresteder

For utdanningsplan for masterstudier og psykologstudiet gjelder følgende: Veiledningskontrakten er et obligatorisk element i utdanningsplanen og må senest inngås innen 15. juni/ 15. desember i henholdsvis 2. semester (4. semester for deltidsstudium) og 8. semester.

§ 4.3 Studiestart, ny student

(1) En student må ved starten av det første semesteret i sitt studieprogram, det vil si ved *studiestart*, oppfylle følgende betingelser der dette er fastsatt for studieprogrammet:

- a) delta på eventuelle obligatoriske orienteringsmøter
- b) levere dokumentasjon dersom det er påkrevd

(2) En student må i det første semesteret av sitt studieprogram oppfylle følgende betingelser innen 01.09 for høstsemesteret og 01.02 for vårsemesteret:

- a) betale semesteravgift i samsvar med lov og forskrift om studentsamskipnader, og eventuelt annen fastsatt avgift
- b) bekrefte utdanningsplan, med undervisningsopptak og vurderingsmelding for første semester

(3) Hvis betingelsene ved studiestart ikke oppfylles mister studenten sin studieplass.

§ 4.3.1 Utsatt studiestart

(1) Fakultetet kan etter søknad innvilge utsatt studiestart. Det kan settes vilkår for slik utsettelse. Fakultetet kan gi utfyllende regler. Dette er likevel ikke til hinder for at fakultetene kan delegere saksforberedelse og avgjørelse til andre organer, herunder til Studieadministrativ avdeling.

(2) Det innvilges som hovedregel ikke utsatt studiestart ved opptak til 2-årige masterstudier. Fakultetet kan gi utfyllende regler.

Vilkårene for å få innvilget utsatt studiestart er de samme som vilkårene for å få innvilget permisjon, jf. § 4.7, ledd 4.

§ 4.4 Krav ved semesterstart, alle studenter

§ 4.4.1 Betaling av semesteravgift hvert semester

- (1) Alle studenter må innen 01.09 i høstsemesteret og 01.02 i vårsemesteret
 - a) betale semesteravgift, i samsvar med lov og forskrift om studentsamskipnader
 - b) betale eventuell annen fastsatt avgift, i samsvar med forskrift om egenbetaling ved universiteter og høyskoler

Dette gjelder også for studenter som oppholder seg ved et annet lærested som ledd i et utvekslingsprogram.

- (2) Kravet om å betale semesteravgift gjelder uavhengig av om studenten har fått anledning til å påbegynne vurdering før fristen har gått ut eller ikke.

§ 4.4.2 Unntak fra krav om betaling av semesteravgift

- (1) Innvekslingsstudenter som deltar i et utvekslingsprogram som Universitetet i Bergen er part i, skal som hovedregel ikke betale semesteravgift.

- (2) Studenter i permisjon skal som hovedregel ikke betale semesteravgift, heller ikke ved svangerskapspermisjon eller sykdom.

§ 4.4.3 Oppdatering og bekreftelse av utdanningsplanen hvert semester

- (1) Alle studenter plikter å oppdatere og bekrefte sin utdanningsplan, med undervisningsmelding og vurderingsmelding for semesteret innen 01.09 i høstsemesteret og 01.02 i vårsemesteret.

- (2) Studenter som oppholder seg utenlands i samsvar med utdanningsplanen, skal bekrefte denne, også om oppholdet varer kortere enn et helt semester.

§ 4.5 Endringer i utdanningsplan; studieprogresjon

Studenten kan søke om endringer i utdanningsplanen. Fakultetet fastsetter frist for slik søknad. Søknaden skal som hovedregel innvilges, dersom studieplanen gir rom for det. Det skal normalt legges vekt på å unngå at den samlede studietiden fram mot avsluttet grad eller program blir forlenget i forhold til den opprinnelige planen. Fakultetet kan bestemme at egenmelding skal brukes i stedet for søknad.

§ 4.5.1 Deltidsstudier

Deltid må ordinært tilsvare 50 % studieprogresjon av normal studieprogresjon. Studenter som ønsker å studere på deltid må innen 01.09 om høsten og 01.02 om våren sende søknad til fakultetet om deltidsopplegg. Studenter som får behov for å studere på deltid etter den fastsatte fristen, må sende søknaden snarest mulig etter at behovet oppsto.

Søknader om redusert progresjon kan innvilges dersom studieplanen gir rom for det og dersom det foreligger viktige velferdsgrunner, tvungen verneplikt eller tyngende verv i studentpolitiske organer og lignende. Redusert progresjon kan også innvilges av faglige hensyn.

De forholdene som oppgis som grunn til å søke om redusert progresjon må dokumenteres.

Innvilget deltid skal korrigeres i utdanningsplanen.

§ 4.6 Manglende progresjon i henhold til utdanningsplan

1) Fakultetet skal snarest mulig ta kontakt med alle studenter som ved utgangen av et høstsemester står til rest med 30 studiepoeng eller mer i forhold til den progresjonen som utdanningsplanen angir, og varsle at den ikke lenger kan legges til grunn for videre studier. Varsel skal sendes senest 01.03. Fakultetet og studenten skal deretter i fellesskap komme fram til hvilke endringer som må gjøres i utdanningsplanen for at den skal være gyldig.

Studenter som har medvirket til å fastsette ny utdanningsplan mister sin rett til å studere på studieprogrammet dersom studiepoengene som stod til rest ved justering av utdanningsplan har økt med 15 studiepoeng eller mer. Fakultetet kan gjøre unntak for studenter som kan dokumentere gyldig fravær, jf. § 6.10.

2) For studenter på integrerte masterprogram og masterprogram som bygger på grunnutdanning i medisin eller odontologi, kan fakultetet fastsette særregler når masteroppgaven ikke er innlevert til den tiden som er fastsatt i utdanningsplanen. Herunder kan fakultetet bestemme at retten til å studere på programmet bortfaller helt.

3) Fakultetet kan i utfyllende regler bestemme at utdanningsplanen skal tas opp til tvungen revisjon ved manglende progresjon på toårige masterprogram. Dersom studenten ved utgangen av et semester står til rest med 30 studiepoeng eller mer, kan fakultetet vedta at retten til å studere på programmet bortfaller helt

4) Dersom en student ikke medvirker til å fastsette en ny gyldig utdanningsplan eller ikke medvirker til gjennomføring av denne, bortfaller retten til å studere på studieprogrammet, jf. § 4.8.

5) Fakultetet kan fastsette egne regler.

6) Reglene i paragrafen her gjelder ikke for studenter som er tatt opp på årsstudium.

§ 4.7 Permisjon

(1) Permisjon for kortere periode enn ett semester innvilges ikke. For deltidsstudier, se § 4.5.1

(2) Studenter på bachelorstudier kan i løpet av studietiden ha permisjon i inntil ett år uten å oppgi noen grunn. Studenten må melde fra om dette senest ved utløpet av frist for bekreftelse av utdanningsplan, jf. § 4.4.3.

(3) Øvrige studenter, og bachelorstudenter som har hatt ett års fravær, må innen frist for bekreftelse av utdanningsplan, søke fakultetet om permisjon. For studenter på to-årige masterprogram må permisjonssøknad foreligge innen fristene fakultetet bestemmer.

(4) Fakultetet kan etter søknad innvilge permisjon dersom det foreligger viktige velferdsgrunner, tvungen verneplikt eller tyngende verv i studentpolitiske organer og lignende. Foreldrepermisjon skal innvilges i samsvar med universitets- og høyskolelovens § 4-5. Det gjelder ingen frist for slike søknader.

(5) Det skal vedlegges dokumentasjon for permisjonsgrunnlaget, som sykmelding eller terminbekreftelse.

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

(6) For studenter på 2-årige masterprogram kan permisjon innvilges av faglige hensyn. Permisjonssøknad kan avslås dersom det er fare for at studentens arbeid med masteroppgaven kan bli vesentlig forsinket, og dette ikke står i rimelig forhold til grunnlaget for søknaden. Søknad på grunnlag av lønnet eller ulønnet arbeid vil som hovedregel ikke bli innvilget.

(7) Fakultetet kan gi utfyllende regler om permisjon for studenter på profesjonsstudier, integrerte- og toårige masterstudier.

Permisjon fra masterstudium og psykologstudiet:

1. Søknadsfrist

Det skal søkes om permisjon i forkant av permisjonsperioden. Unntak er uforutsette situasjoner som akutt sykdom, eller lignende. Søknadsfrist for permisjon i høstsemesteret er 1. august og søknadsfrist for vårsemesteret er 1. januar.

2. Varighet

Man kan søke permisjon for minimum ett semester, maksimum to semestre om gangen. Man kan normalt bare ha til sammen ett års permisjon fra studiet. Unntaket er permisjon ved sykdom eller fødsel.

3. Grunnlag for permisjon

Man kan søke permisjon i henhold til grunnene oppgitt i § 4.7, ledd 4 og 6. Det vil ikke bli innvilget permisjon/utsatt studiestart til nye studenter på grunnlag av lønnet eller ulønnet arbeid ved oppstarten av studiet. Søkeren vil bli oppfordret til å søke nytt opptak ved senere anledninger.

4. Innpassing etter permisjon på psykologstudiet

Innpassing etter permisjonen er betinget av ledig plass. Studenter som er innvilget rettighetspermisjoner som fødselspermisjon, sikres innpassing i studiet uavhengig av ledig plass. Rettighetspermisjon kan også gis ved dokumentert langvarig sykdom. Dersom studenten får innpassing på et studiekull med opptak til revidert studieplan etter høsten 2011, må studenten gå over på revidert studieplan og innrette seg etter de overgangsordninger som gjelder. Fakultetet kan utarbeide individuelle utdanningsplaner for studenter som omfattes av disse overgangsordningene.

(8) Studenter som er i permisjon skal ikke betale semesteravgift eller bekrefte utdanningsplan, jf. §§ 4.4.1 og 4.4.3. Utdanningsplanen må likevel justeres for permisjonsperioden, normalt i samråd med studenten.

§ 4.8 Terminering av utdanningsplan

(1) Dersom studenten unnlater å oppfylle sine plikter med hensyn til bekreftelse og oppdatering av utdanningsplan, jf. §§ 4.1- 4.7, kan ikke utdanningsplanen lenger legges til grunn for kontrakten med institusjonen og vil bli terminert. Retten til å studere vil da opphøre.

(2) Retten til å studere vil også opphøre dersom:

- a) studenten melder at han eller hun ønsker å avslutte studiet.
- b) studenten får opptak ved et annet studium ved Universitetet i Bergen, jf. § 4.2 nr. 3
- c) studenten i to semestre på rad ikke oppnår noen studiepoeng, med mindre det følger av innvilget permisjon eller annet grunnlag
- d) studenten har benyttet maksimalt antall vurderingsforsøk uten å ha bestått et emne/en studieenhet som er obligatorisk for studieprogrammet
- e) studenten har fullført utdanningsplanen og har oppnådd grad, jf. § 8.1

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

(3) Fakultetet avgjør søknad om gjenåpning av terminerte utdanningsplaner, og dermed retten til å studere.

§ 4.9 Adgang til vurdering for personer uten opptak til studier ved Universitetet i Bergen

(1) En person som ikke har opptak til noe studium ved Universitetet i Bergen, og som ønsker å fremstille seg til vurdering i et emne uten undervisningsopptak må:

- a) ha generell studiekompetanse eller realkompetanse for emnet.
- b) fylle eventuelle spesielle opptakskrav og andre forkunnskapskrav for emnet.
- c) oppfylle de faglige krav som gjelder for å bli vurdert i emnet.
- d) innen fastsatt frist søke om muligheten til å fremstille seg, og betale fastsatt gebyr.

(2) Fakultetet avgjør søknad om adgang til vurdering for personer uten opptak til studier.

(3) Det er som hovedregel ikke mulig å søke om refusjon for deler av gebyret ved trekk til vurdering.

Frist for å søke adgang til vurdering til åpne emner ved Det psykologiske fakultet er 15. august for høstsemesteret og 15. januar for vårsemesteret.

Dersom det fastsatte gebyret ikke blir betalt innen oppgitt frist, faller vedtak om innvilget vurderingsmelding bort. Kandidater som møter til vurdering uten at gebyret er betalt, vil ikke få sin besvarelse sensurert.

Gebyret gjelder kun for det semesteret som fakultetet har innvilget søknad om vurdering, og kan ikke overføres til et annet semester. Gebyret blir ikke refundert, heller ikke ved sykdom eller trekk fra vurdering.

KAPITTEL 5 UNDERVISNING

Fastsatt med hjemmel i §§ 3-7 og 3-8 i univl. av 1. april 2005.

§ 5.1 Studieåret

(1) Det akademiske år åpnes av rektor i august hvert år. Dette markerer også den offisielle starten av studieåret.

(2) Studieåret er normalt 10 måneder og er delt inn i et høst- og et vårsemester. I løpet av et semester skal undervisning og ordinær vurdering være avviklet. Dette gjelder ikke for sensur.

Fakultetet kan i utfyllende regler fastsette ulike undervisningsterminer for de enkelte studieprogram.

(3) Det skal ikke avvikles undervisning eller vurdering mellom 24. desember og 1. januar. Helligdager som kan falle i månedene mars, april, mai og juni samt 1. og 17. mai, innebærer årlige tilpasninger av undervisnings- og vurderingsopplegget. Fagkritisk dag og faglig-pedagogisk dag er også undervisnings- og vurderingsfri.

(4) Det kan avvikles undervisning og vurdering mellom semestrene dersom særlige grunner tilsier dette, som at kurset

- a) er nødvendig for å begynne på/ kvalifisere for ordinær undervisning

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

- b) er et feltkurs, obligatorisk utenlandsopphold eller praksisopphold som inngår i studieprogram eller emne og som av faglige årsaker må avholdes mellom semestrene
- c) inngår i en sommerskole
- d) er et etter- og videreutdanningstilbud

§ 5.2 Undervisningssted

(1) Undervisningsstedet er Universitetet i Bergen, herunder Universitetet i Bergens datanettverk og sykehusene med universitetsundervisning.

(2) Det enkelte fakultet kan for enkelte emner fastsette annet undervisningssted i emnebeskrivelsen.

§ 5.3 Undervisningstilbud

(1) Timeplaner med informasjon om tid og sted for gjennomføring av undervisningsaktivitetene, samt litteraturlister, skal være tilgjengelig på uib.no og MiSide senest 01.12/ 01.06.

(2) Fakultetet fastsetter undervisningstilbudets omfang.

(3) Undervisningstilbudets omfang kan innebære begrenset kapasitet med hensyn til adgangen til undervisning. Fakultetet fastsetter i utfyllende regler rangeringsregler ved undervisningsopptak.

(4) Fakultetet kan i studieplanen fastsette at det ordinært ikke er adgang til gjentak av undervisningsaktivitet med begrenset kapasitet tilhørende studieprogrammet eller emnet.

Studenter som tar emner ved Det psykologiske fakultet som tidligere er bestått, har ikke krav på å motta veiledning. Det gjelder for alle emner hvor veiledning er en del av undervisningsformen.

(5) Fakultetet kan avlyse undervisningen i et emne dersom det melder seg for få søkere/påmeldte til emnet. Fakultetet skal sørge for at studenter som har emnet som obligatorisk emne likevel har anledning til å fullføre studieløpet sitt på normert tid.

§ 5.4 Undervisningsopptak, melding til og fremmøte til undervisning

(1) Studenten har plikt til å sette seg inn i, og følge, de eventuelle krav og frister som gjelder for undervisningsmelding til det enkelte emnet.

(2) Adgangen til undervisning i et emne kan reguleres på en eller flere av følgende måter:

- a) ved undervisningsopptak
- b) ved undervisningsmelding
- c) ved obligatorisk oppmøte

(3) Om begrensninger med hensyn til emner eller studieenheter som en student kan søke/få undervisningsopptak til, eller melde seg til, se § 5.3

§ 5.5 Obligatorisk undervisningsaktivitet

(1) Obligatorisk undervisningsaktivitet er ikke karaktertellende, men må være godkjent i henhold til emnebeskrivelsen for at studenten skal kunne fremstille seg til vurdering.

(2) Det enkelte fakultet fastsetter krav for obligatorisk deltagelse eller obligatorisk undervisningsaktivitet i emnebeskrivelsen og/eller studieprogrambeskrivelsen.

(3) En godkjent obligatorisk undervisningsaktivitet er gyldig i to semester etter godkjenningen, med mindre emnebeskrivelsen angir en annen gyldighetsperiode.

(4) Obligatorisk undervisningsaktivitet som er godkjent kan ordinært ikke gjennomføres på nytt innenfor gyldighetsperioden.

(5) For studenter som deltar på et emne som tidligere er bestått, kan fakultetet bestemme i utfyllende regler at studenten ikke har rett til å motta veiledning e.l., eventuelt at retten skal reduseres i forhold til det som ellers tilbys.

Ved Det juridiske fakultet er gyldig vurderingsmelding i emnet på selve vurderingstidspunktet det aktuelle semesteret, et vilkår for å få godkjent obligatoriske arbeidskrav.

(6) Ikke-godkjent undervisningsaktivitet med gyldig fravær gir rett til ny undervisningsaktivitet så snart det er praktisk mulig og øvrige regler ikke er til hinder for dette.

(7) Det skal stilles de samme krav til dokumentasjon av gyldig fravær fra obligatorisk undervisningsaktivitet som til dokumentasjon av gyldig fravær til vurdering. Det enkelte fakultet kan likevel godta egenmelding ved fravær fra obligatorisk aktivitet hvor det fremstår som rimelig.

(8) Obligatorisk undervisningsaktivitet som ikke blir godkjent, kan gjennomføres på ny, med mindre det er særskilt fastsatt i emnebeskrivelsen at dette ikke er tillatt.

§ 5.6 Tilrettelagt undervisning

(1) En student som på grunn av sykdom/skade/funksjonsnedsettelse trenger tilrettelagt undervisning, må søke fakultetet snarest mulig etter at behovet oppstod.

Om tilrettelegging ved vurdering se § 6.13.

Om deltidsstudier se § 4.5.1.

§ 5.7 Undervisningsspråk

(1) Som hovedregel skal undervisningen på begynneremner (emner med 100-nummer) være på norsk. Fakultetet kan vedta en språkplan for undervisningen, og kan herunder fastsette kriterier for når hovedregelen her kan fravikes.

(2) Det skal for hvert emne, på alle nivåer, fastsettes om undervisningen skal foregå på norsk eller engelsk. Denne bestemmelsen kan fravikes dersom alle studentene som deltar på emnet er registrert med norsk eller engelsk som morsmål eller førstespråk eller dersom det av faglige grunner er mest tilrådelig å bruke undervisere som ikke behersker norsk.

(3) For emner i fremmedspråk eller i nordisk språk kan det fastsettes i studieplanen og/eller emnebeskrivelsen at undervisningen skal holdes på norsk, engelsk eller et annet språk.

KAPITTEL 6 VURDERING

Fastsatt med hjemmel i § 3-9 i univl. av 1. april 2005.

§ 6.1. Allment om vurdering

(1) Rett til å bli vurdert i et emne har studenter som:

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

- a) har betalt semesteravgift, bekreftet utdanningsplanen og vurderingsmeldt seg innen den fastsatte fristen, og
- b) har deltatt i eventuell obligatorisk undervisning i samsvar med studieplanen eller emnebeskrivelsen, og
- c) har oppfylt eventuelle andre obligatoriske arbeidskrav fastsatt i studieplanen eller emnebeskrivelsen

Om gyldighet av obligatoriske arbeidskrav se § 5.5.

(2) Når det tilbys undervisning i et emne, tilbys vurdering samme semester. Hvis et emne går over flere semestre, tilbys det vurdering i siste semester. Vurdering kan også tilbys ett eller flere etterfølgende semestre.

I emner som inkluderer vurderingsformene e) Veiledede oppgaver og ikke-veiledede oppgaver, herunder bachelor/masteroppgave, g) Bestått på grunnlag av fremmøte og k) Vurdert praksis (se § 6.2.1 under) vil ikke eksamen tilbys i undervisningsfrie semestre. Dette gjelder også dersom noen av disse vurderingsformene inngår i mappe (vurderingsform d) eller gjennomføres som en gruppeeksamen.

I emner som kun har vurderingsformene b) muntlig eksamen, f) prøveforelesning, a) skriftlig skoleeksamen og c) hjemmeeksamen (se § 6.2.1 under) tilbys eksamen i det påfølgende semesteret etter at de er undervist. I emner som har vurderingsformen mappe som kun består av vurderingsformene a-c og f tilbys likeledes eksamen i det påfølgende semesteret etter at de er undervist.

Eksamen kan arrangeres tidlig i semesteret i semestre hvor det ikke undervises i emnet.

(3) Som hovedregel skal et emne fullføres i det semesteret studenten følger undervisning i emnet i samsvar med utdanningsplanen, studieplanen eller emnebeskrivelsen.

(4) Fakultetet kan bestemme at studenter som ikke har bestått et emne på det tidspunktet utdanningsplanen fastsetter at emnet skal være fullført og bestått, har plikt til å gå opp til vurdering på ny til den tiden fakultetet fastsetter (tvungen oppmelding).

(5) Det juridiske fakultet kan gi regler for mastergradsstudiet i rettsvitenskap som avviker fra 1. ledd ovenfor.

§ 6.2 Vurderingsformer og vurderingsordninger

§ 6.2.1 Vurderingsformer

(1) Ved Universitetet i Bergen kan følgende vurderingsformer benyttes:

- a) skriftlig skoleeksamen
- b) muntlig eksamen
- c) hjemmeeksamen
- d) mappevurdering
- e) veiledede oppgaver og ikke-veiledede oppgaver, herunder bachelor- og masteroppgaver
- f) prøveforelesning
- g) bestått på grunnlag av fremmøte
- h) produksjoner
- i) konserter
- j) lab-rapporter

- k) praksis
- l) klinisk prøve
- m) feltarbeid/tokt

(2) Det kan bestemmes at en vurderingsform skal brukes alene eller i kombinasjon med andre. Det skal bestemmes i studieplanen eller i emnebeskrivelsen hvilke av disse vurderingsformene som skal inngå som deler i vurderingsordningen for et emne. Hvis vurderingsformen kan eller skal foregå som gruppevurdering må dette fastsettes i studieplanen.

Hvis muntlig vurdering benyttes sammen med masteroppgaven, skal muntlig være justerende (se § 6.2.3 ledd 2 for beskrivelse av justerende muntlig prøve).

§ 6.2.2 Særskilt om skriftlig skoleeksamen

(1) Skriftlig skoleeksamen er normalt en skriftlig prøve som avholdes i lokaler anvist av institusjonen, og under tilsyn av personer utpekt av institusjonen.

(2) Om praktisk gjennomføring av skriftlig skoleeksamen se § 6.12, for hjelpemidler og kilder se § 6.5.

§ 6.2.3 Særskilt om muntlig eksamen

(1) Muntlig eksamen, som også omfatter presentasjon og lignende, gis enten som selvstendig vektet vurderingsdel med karakterfastsetting, eller som justerende muntlig prøve, jf. § 7.9.

(2) Med justerende muntlig prøve menes en muntlig prøve som ifølge studieplanen eller emnebeskrivelsen har en særlig tett sammenheng med et forutgående skriftlig arbeid, så som mastergradsoppgave, større skriftlige skoleeksamener, mappe, hjemmeeksamen eller lignende.

(3) Det kan bestemmes i studieplanen eller emnebeskrivelsen at bare et utvalg av studentene skal innkalles til muntlig. I slike tilfeller skal utvalget gjøres enten

- a) tilfeldig, ved at en forhåndsbestemt andel av kandidatene velges ved loddtrekning, eller
- b) etter sensorenes skjønn, ved at de av kandidatene som man særlig er i tvil om karaktersettingen for, kalles inn, eller
- c) ved at de kandidatene som selv har gitt melding om at de ønsker det, kalles inn.

(4) For kandidater som ikke kalles inn til muntlig, settes karakteren på grunnlag av de øvrige vurderingsdelene alene. Det skal i slike tilfeller fastsettes vektingsregler i studieplanen eller emnebeskrivelsen for karaktersetting både med og uten muntlig.

(5) Fakultetet selv kan for kliniske prøver gjøre unntak fra regelen om at muntlige eksamener skal være offentlige, jf. univl. § 3-9 (3).

Ved justerende muntlig prøve har kandidaten krav på å få vite det foreløpige resultatet på det forutgående skriftlige arbeidet før den muntlige prøven begynner.

§ 6.2.4 Særskilt om hjemmeeksamen

(1) Hjemmeeksamen er normalt et skriftlig arbeid, der tema er fastsatt av grunnenheten, og som skal utarbeides innen en frist fastsatt av grunnenheten.

(2) Om hjelpemidler og kilder se § 6.5.

§ 6.2.5 Særskilt om mappevurdering eller annen løpende vurdering

(1) Mappevurdering er vurdering av ett eller flere arbeider som leveres inn i løpet av den tiden vedkommende emne pågår, eller samlet mot slutten av emnet. Nærmere bestemmelser gis i studieplanen eller emnebeskrivelsen.

(2) For mappevurdering og annen løpende vurdering skal det i emnebeskrivelsen eller i en særskilt plan, som skal foreligge senest ved semesterstart, gis regler om:

- a) antallet arbeider som skal være med i mappen og som skal leveres inn til vurdering
- b) arten og omfanget av de enkelte arbeidene
- c) rekkefølge for innlevering av de enkelte arbeidene, evt. om studenten selv kan velge rekkefølgen
- d) innleveringsfrist for de enkelte arbeidene
- e) i hvilken form eller på hvilket medium arbeidene skal leveres inn
- f) hvor mange av arbeidene som skal danne grunnlag for karakteren, og hvordan disse skal velges ut, eventuelt om studenten selv velger hvilket/hvilke arbeider som skal danne grunnlag for karakteren
- g) innbyrdes vekt dersom to eller flere arbeider skal danne grunnlag for karakteren
- h) hvilke kriterier som gjelder for vurdering av de aktuelle arbeidene som inngår i mappen

Emnebeskrivelsen skal gi en beskrivelse av punktene a til c og f til g.

Det er ikke adgang til å foreta sensur av enkeltarbeider før hele mappen er levert.

(3) Om hjelpemidler og kilder se § 6.5.

§ 6.2.6 Særskilt om gruppevurdering

(1) Når en vurderingsform gjennomføres som gruppevurdering får alle studentene i gruppen samme sensurvedtak.

(2) For klage se §§ 7.4 og 7.5.

§ 6.3 Flere vurderingsdeler

Et emne som består av flere vurderingsdeler er ikke bestått før alle delene er bestått. Alle vurderingsdeler må som hovedregel avlegges samme semester. Ved stryk i en eller flere vurderingsdeler må normalt alle deler tas på nytt ved et eventuelt nytt vurderingsforsøk.

Fakultetet kan gi utfyllende regler.

Ved klage på karakterfastsetting i et emne som har flere vurderingsdeler, kan kandidaten kun klage på det samlede resultatet og ikke på de enkelte vurderingsdelene.

§ 6.4 Målform og språk i oppgavetekster og besvarelser

§ 6.4.1 Målform og språk i oppgavetekster

(1) Oppgaver utformes etter behov på norsk og/eller engelsk, eller på andre språk i samsvar med emnebeskrivelsen.

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

(2) Oppgaver som blir gitt på norsk, skal foreligge på bokmål eller nynorsk i samsvar med den målformen studenten har valgt ved oppmelding til vurdering. Unntak kan forekomme i overensstemmelse med *forskrift om målform i eksamensoppgaver*.

(3) Dersom undervisningen er gitt på engelsk, skal også oppgaven foreligge på engelsk.

(4) For emner knyttet til det enkelte studieprogram i språk, inkludert nordisk, kan fakultetet fastsette regler om språk og målform i oppgaver.

§ 6.4.2. Språk i besvarelser

(1) Besvarelser kan leveres på svensk eller dansk som alternativ til norsk. Dersom ikke noe annet er særskilt fastsatt, kan besvarelsen skrives på engelsk.

(2) For emner knyttet til det enkelte studieprogram i språk, inkludert nordisk, kan fakultetet fastsette regler om språk og målform i besvarelser.

§ 6.5 Bruk av hjelpemidler og kilder

§ 6.5.1 Allment om hjelpemidler og kilder

(1) Fakultet fastsetter hvilke hjelpemidler som er tillatt brukt og regler for gjennomføring av eventuell kontroll av disse.

(2) En student må kjenne til hvilke regler som gjelder i tilknytning til bruk av hjelpemidler og kilder til den enkelte vurdering og hva som ansees som fusk/forsøk på fusk i tilknytning til bruk av hjelpemidler og kilder, se § 9.1.

Ved Det psykologiske fakultet blir alle elektroniske innleveringer som er del av en vurderingsform sjekket for plagiat.

§ 6.5.2 Særskilt om hjelpemidler ved skriftlig skoleeksamen

(1) En student må kjenne til hvilke regler som gjelder for og hvilke hjelpemidler som eventuelt kan benyttes til den enkelte skriftlige skoleeksamen. Studenten må også kjenne til hvordan fakultetet eventuelt foretar kontroll av tillatte hjelpemidler, samt hva som ansees som fusk/forsøk på fusk i tilknytning til bruk av hjelpemidler, jf. § 6.12 og § 9.1.

(2) Dersom det angis i emnebeskrivelsen, kan studenter benytte ikke-leksikalske ordbøker. Ordbøkene må være kontrollerbare, dvs på engelsk eller skandinavisk språk. Ordbøkene skal leveres inn på forhånd og godkjennes av fakultetet. Fakultetet kan gi utfyllende regler.

Tillatte hjelpemidler må leveres inn for kontroll ved Det psykologiske fakultets informasjonscenter senest en uke før eksamen.

§ 6.6 Når en vurdering begynner

(1) En vurdering anses påbegynt

- a) ved skriftlig skoleeksamen: Straks eksamensoppgaven er utlevert. Dersom det er bestemt for vedkommende eksamen at det skal være forhåndskontroll av tillatte hjelpemidler, jf. § 6.5, anses eksamen påbegynt idet kontrollen begynner.
- b) ved hjemmeeksamen: På det tidspunktet som grunnenheten har oppgitt at eksamensoppgaven kan avhentes, nedlastes eller lignende.

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

- c) ved mappevurdering, produksjoner, eller annen løpende vurdering: Ved utløpet av innleveringsfristen for det første av arbeidene som inngår i vurderingen. Dette gjelder også om det i studieplanen eller emnebeskrivelsen er fastsatt at studenten selv kan velge hvilke(t) av arbeidene som skal danne grunnlag for karakteren.
- d) ved andre vurderingsformer: Når det aktuelle emnet, den aktuelle praksisperioden etc. er påbegynt, eller når det er angitt i studieplanen eller emnebeskrivelsen.

§ 6.7 Annullering av vurderingsmelding

(1) Fakultetet avgjør om det skal være adgang for studenten til å annullere en oppmelding til vurdering. Dersom det gis adgang til å annullere oppmeldingen, er fristen 14 dager før vurderingen påbegynnes. Fakultetet kan gi utfyllende regler.

Det psykologiske fakultet gir adgang til å annullere oppmeldingen med frist to uker før eksamen.

(2) En student som ikke har annullert vurderingsmeldingen innen fristen har benyttet et vurderingsforsøk, se § 6.8.

(3) Ved vurdering uten annulleringsordning teller ikke manglende oppmøte/innlevering som forsøk, hvis ikke annet er bestemt i fakultetets utfyllende regler.

(4) Om gyldig fravær til vurdering, se § 6.10.

(5) Om antall vurderingsforsøk, se § 6.8.

§ 6.8 Antall vurderingsforsøk

(1) Ved Universitetet i Bergen gjelder det ordinært en øvre grense på tre vurderingsforsøk for det enkelte emne.

Begrensningen i antallet vurderingsforsøk gjelder også dersom emnet har skiftet emnekode, inngår med ulik kode i flere studieprogrammer eller inngår i ny form i et studieprogram i tilknytning til en overgangsordning.

Dette gjelder også for personer uten opptak til studier ved Universitetet i Bergen som ønsker å stille seg til vurdering, jf. § 4.9, samt studenter har fått nytt opptak. Det gjelder også om emnet skal inngå i et annet program enn det programmet studenten hadde studierett til ved tidligere forsøk.

(2) Avbrudd/manglende oppmøte eller innlevering som skyldes sykdom eller annet gyldig fravær, teller ikke som vurderingsforsøk.

Om gyldig fravær, se § 6.10.

(3) Fakultetet avgjør søknad om dispensasjon med hensyn til antall vurderingsforsøk og hva som må avlegges på nytt når vurdering tidligere er bestått, jf § 6.3

Det psykologiske fakultet kan gi dispensasjon fra regelen om antall vurderingsforsøk én gang forutsatt at

- **emnet er avlagt tre ganger uten gyldig resultat (stryk, ikke møtt, avbrudd), og**
- **emnet er obligatorisk i utdanningsplanen for studieprogrammet eller et forkunnskapskrav for obligatoriske emner i en grad**

Begge krav må være oppfylt.

Det gis ikke dispensasjon for å forbedre karakter. Unntak kan vurderes dersom søker kan dokumentere nedsatt arbeidskapasitet over lengre tid på grunn av egen sykdom eller sykdom hos person søker har omsorg for.

(4) En masteroppgave kan leveres på nytt én gang som et nytt vurderingsforsøk, og da innen avtalt tidspunkt og i bearbeidet form. Fakultet gir utfyllende regler.

Masteroppgave/hovedoppgave kan leveres på nytt en gang innen samme fag/tema dersom:

- 1. Avhandlingen er ny eller så omarbeidet at den kan vurderes som en ny avhandling. Kandidaten må da:**
 - a. stille og gi svar på nye problemstillinger, og/eller
 - b. trekke inn nytt empirisk materiale (kilder/data), og/eller
 - c. gjøre en radikalt endret analyse og tolkning av empirien.
- 2. Studenten må i sin søknad til fakultetet gjøre greie for endringene han/hun planlegger å gjøre i avhandlingen.**
- 3. Avhandlingen må leveres på nytt innen ett år etter at kvalifikasjonen ble oppnådd, med mindre dokumenterbare forhold som sykdom eller andre tvingende velferdsgrunner har forhindret dette.**
- 4. Fakultetet avgjør søknaden.**
- 5. Den nye innleveringen blir kun sensurert dersom kommisjonen vurderer den som ny, eller så omarbeidet at den kan regnes som en ny avhandling. I motsatt tilfelle vil ikke sensur bli satt.**

Ved innlevering av masteroppgaven/hovedoppgaven for andre gang vil ikke studenten ha krav på å motta veiledning dersom denne tidligere er bestått (jf. § 5.3).

Fakultetet kan gi tilsvarende regler for bacheloroppgaver.

Bacheloroppgaven kan leveres på nytt en gang innen samme fag/tema dersom:

- 1. Avhandlingen er ny eller så omarbeidet at den kan vurderes som en ny avhandling. Kandidaten må da:**
 - a. stille og gi svar på nye problemstillinger, og/eller
 - b. trekke inn nytt empirisk materiale (kilder/data), og/eller
 - c. gjøre en radikalt endret analyse og tolkning av empirien.
- 2. Studenten må i sin søknad til fakultetet gjøre greie for endringene han/hun planlegger å gjøre i avhandlingen.**
- 3. Avhandlingen må leveres på nytt innen ett år etter at kvalifikasjonen ble oppnådd, med mindre dokumenterbare forhold som sykdom eller andre tvingende velferdsgrunner har forhindret dette.**
- 4. Fakultetet avgjør søknaden.**
- 5. Den nye innleveringen blir kun sensurert dersom kommisjonen vurderer den som ny, eller så omarbeidet at den kan regnes som en ny avhandling. I motsatt tilfelle vil ikke sensur bli satt.**

Ved innlevering av bacheloroppgave for andre gang vil ikke studenten ha krav på å motta veiledning dersom denne tidligere er bestått (jf. § 5.3).

§ 6.9 Avbrutt vurdering

(1) En student som har påbegynt en vurdering etter § 6.6 ansees å ha avbrutt denne om besvarelse ikke leveres innen fastsatt frist. En avbrutt vurdering teller som et vurderingsforsøk, jf. § 6.8.

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

(2) Avbrudd i løpet av en skriftlig skoleeksamen skal meldes skriftlig til hovedvakten ved eksamen.

(3) Avbrudd under muntlig eksamen skal meldes skriftlig til eksaminator før den muntlige eksamenen er avsluttet.

§ 6.10 Gyldig fravær

§ 6.10.1 Definisjon av gyldig fravær

(1) Hvis en student avbryter en vurdering etter at fristen for å annullere vurderingsmeldingen etter § 6.7 er gått ut, ansees følgende forhold som gyldig fravær:

- a) egen sykdom og barns sykdom, med de begrensningene som går fram av arbeidsmiljøloven § 12-9
- b) dødsfall i nær familie eller hos andre studenten har et nært forhold til, dersom dødsfallet skjer innen to uker før eksamen, se § 6.6
- c) begravelse eller bisettelse, jf. foregående punkt
- d) pålegg fra offentlig myndighet om at studenten plikter å møte fram et annet sted når vurderingen finner sted
- e) forhold som gjør det sterkt urimelig å kreve at studenten gjennomfører en vurdering

§ 6.10.2 Krav til dokumentasjon av gyldig fravær

(1) Sykdom skal dokumenteres med attest fra lege eller annen fagkyndig person.

(2) Attesten må opplyse om at den er utstedt i anledning fravær til en vurdering ved Universitetet i Bergen samt at fraværet gjelder følgende tidspunkt:

- a) dato for den aktuelle skriftlig eller muntlige skoleeksamen
- b) første eksamensdag ved flere eksamensdager
- c) fristen for innlevering av semesteroppgave eller tilsvarende
- d) dato for utlevering av hjemmeeksamensoppgave
- e) fristen for siste innlevering ved mappelevering eller annen form vurdering gjennom store deler av undervisningsperioden

I tillegg må legeattest ved avbrudd av skriftlig skoleeksamen være utstedt på den aktuelle eksamensdag.

3) Ved dødsfall, begravelse eller bisettelse må studenten oppgi hvem som er gått bort og hvilken relasjon studenten hadde til avdøde. For øvrig kreves ikke dokumentasjon.

4) Andre forhold som regnes som gyldig fravær må dokumenteres.

§ 6.10.3 Frist for innlevering av dokumentasjon

Legeattest eller tilsvarende dokumentasjon må leveres fakultetet snarest og senest en uke etter at vurderingen startet. Om når en vurdering ansees påbegynt se § 6.6.

§ 6.11 Ny vurdering

Studenter som har gyldig fravær etter § 6.10.1 ved avsluttende skriftlig skoleeksamen har rett til ett nytt forsøk tidligst mulig i påfølgende semester, og senest i mars for vårsemesteret og i oktober for høstsemesteret. Fraværsgrunnen skal dokumenteres som beskrevet i § 6.10.2. Se § 6.10.3 for frister. Fakultetet kan gi utfyllende regler om søknadsprosedyren ved ny vurdering.

Søknad om ny vurdering ved gyldig fravær leveres/sendes fakultetet senest en uke etter at vurderingen startet.

Ny eksamen holdes med minst seks dagers varsel.

Det juridiske fakultet kan gi regler som avviker fra dette.

§ 6.12 Om praktisk gjennomføring av skriftlig skoleeksamen

(1) Studentene plikter å rette seg etter de anvisningene som gis av hovedvakten i eksamenslokalet. Overtredelse kan medføre bortvisning fra eksamenslokalet.

- a) Gyldig legitimasjon må medbringes alle eksamensdager. Dersom dette mangler, kan fakultetet bestemme at besvarelsen skal avvises.
- b) Vesker o.l. som er medbragt til eksamenslokalet må innleveres før oppgaven deles ut.
- c) Mobiltelefon, musikkspillere og annet elektronisk utstyr med eller uten sender som ikke er tillatte hjelpemidler, kan ikke tas med til eksamensbordet. Slikt elektronisk utstyr må være avslått og levert inn sammen med vesker og lignende. Om tillatte hjelpemidler, se § 6.5.
- d) Det skal være ro og orden i eksamenslokalet slik at ingen blir forstyrret i sitt arbeide med oppgaven.
- e) Studentene kan arbeide med oppgaven innenfor den oppsatte tiden. Utover dette gis det 15 minutter til å klargjøre/ordne papirene for innlevering.
- f) Fakultetet gir retningslinjer for eventuell gjennomføring av faglærers eller annen lærers tilstedeværelse i eksamenslokalet under skriftlig eksamen.
- g) Det skal påses at lokalene så langt som mulig har en nøytral utforming.

Faglærer/emneansvarlig skal være tilgjengelig og kunne kontaktes på telefon under eksamen ved spørsmål tilknyttet oppgaveteksten.

(2) Overtredelse av reglene her kan bli ansett som fusk eller forsøk på fusk og kan medføre annullering og utestenging i henhold til universitets- og høyskolelovens §§ 4-7 og 4-8, se § 9.1.

§ 6.13 Særskilt tilrettelegging ved vurdering

§ 6.13.1 Tilrettelegging

(1) En student som på grunn av sykdom, skade eller funksjonsnedsettelse har vanskelighet med å gjennomføre en vurdering på vanlig måte, kan søke om tilrettelegging av vurderingen.

(2) Tilretteleggingen skal ha som formål å oppveie de ulemper sykdommen, skaden eller funksjonsnedsettelsen medfører, samtidig som det i størst mulig utstrekning skal sørges for at studentene prøves likt.

Tilrettelegging kan være:

- a) utvidet eksamenstid ved skoleeksamen
- b) utsatt innleveringsfrist ved hjemmeeksamen og lignende prøveformer
- c) anledning til lengre pauser, eventuelt med mulighet til å hvile
- d) skriftlig eksamen i stedet for muntlig
- e) muntlig eksamen i stedet for skriftlig
- f) eget eksamenslokale med egen inspektør
- g) bruk av skrivemaskin, datamaskin eller andre tekniske hjelpemidler
- h) skrivehjelp, døvetolk eller annen praktisk hjelp
- i) overføring av oppgavene til punktskrift eller forstørret skrift

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

- j) høytlesning av oppgaveteksten
- k) høytlesning av besvarelsen for korrektur.

(3) Dersom det innvilges bruk av datamaskin som særskilt tilrettelegging, kan det bestemmes at kandidatene ikke skal ha anledning til å bruke programmer for korrektur av rettskriving, grammatikk m.m.

(4) Studenten kan be om at attest for dysleksi (anonymisert) legges ved kandidatens skriftlige besvarelse ved sensur, dersom dette har vært grunnlag for en innvilget tilrettelegging.

(5) Studenter som ammer kan søke om tid til å amme i forbindelse med skriftlig skoleeksamen.

§ 6.13.2 Søknadsfrist

Frist for å søke om tilrettelegging er en måned før eksamen eller samtidig med vurderingsmelding hvis fristen for oppmelding er mindre enn en måned før eksamen. Fristen kan fravikes dersom funksjonsnedsettelsen oppstår etter fristens utløp, eller hvis andre særlige grunner tilsier det.

§ 6.13.3 Krav til dokumentasjon

Behovet for tilrettelegging må dokumenteres ved attest fra lege eller annen sakkyndig. Attesten skal inneholde de opplysningene som er nødvendige for å avgjøre hvilke(n) tilrettelegging(er) som nødvendig(e.). Behovet må dokumenteres på nytt hver gang studenten melder seg til vurdering. For kroniske lidelser kan det gjøres unntak fra dette.

§ 6.13.4 Søknadsbehandling

Studieadministrativ avdeling behandler søknader om tilrettelegging av vurdering i samråd med fakultetet.

§ 6.14 Sted for vurdering

(1) Sted for vurdering er Universitetet i Bergen, herunder Universitetet i Bergens datanettverk og sykehusene med universitetsundervisning.

(2) Fakultetet kan i særlige tilfeller gi dispensasjon mht. fastsatt sted for vurdering. Søknad om dette må være mottatt senest fire uker før vurderingen skal påbegynne.

Det psykologiske fakultet gir ikke dispensasjon med hensyn til fastsatt sted for vurdering.

(3) Fakultetet kan i emnebeskrivelsen fastsette annet sted for vurdering.

KAPITTEL 7 KARAKTERSYSTEM OG SENSUR

Fastsatt med hjemmel i § 3-9 og § 5-3 i univl. av 1. april 2005.

§ 7.1 Karaktersystem

(1) Enhver vurdering skal føre fram til et vurderingsuttrykk (karakter). Karakteren skal angis på en av to måter; enten

Som 'Bestått' eller 'Ikke bestått', på engelsk 'Pass/Fail', eller

Som en bokstav, etter skalaen A, B, C, D, E, F.

Utfyllende regler for Det psykologiske fakultet til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen

Grensen mellom bestått og ikke bestått kan settes høyere enn grensen mellom E og F der en kun benytter uttrykkene bestått/ikke bestått og ikke den graderte skalaen.

(2) Når universitets- og høyskolelovens karakterskala bestått/ikke bestått benyttes, skal dette være et selvstendig vurderingsuttrykk uten sammenheng med den graderte karakterskalaen.

(3) De ulike karakterene skal gis etter følgende allmenne, kvalitative kriterier:

Bokmål:

Symbol	Betegnelse	Generell, kvalitativ, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Nynorsk:

Symbol	Nemning	Generell, kvalitativ, ikkje fagspesifikk omtale av vurderingskriterium
A	Framifrå	Framifrå prestasjon som skil seg klart ut. Kandidaten syner særst god vurderingsevne og stor av grad av sjølvstende.
B	Mykje god	Mykje god prestasjon. Kandidaten syner mykje god vurderingsevne og sjølvstende.
C	God	Jamt god prestasjon som er tilfredsstillande på dei fleste områda. Kandidaten syner god vurderingsevne og sjølvstende på dei viktigaste områda.
D	Nokså god	Akseptabel prestasjon med nokre vesentlege manglar. Kandidaten syner ein viss grad av vurderingsevne og sjølvstende.
E	Tilstrekkeleg	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskrava, men heller ikkje meir. Kandidaten syner lita vurderingsevne og lite sjølvstende.
F	Ikkje greidd	Prestasjon som ikkje tilfredsstillende dei faglege minimumskrava. Kandidaten syner både manglende vurderingsevne og sjølvstende.

Engelsk:

Symbol	Description	General, qualitative, non-subject specific description of the assessment valuation criteria
A	Excellent	An excellent performance, clearly outstanding. The candidate demonstrates excellent judgement and a high degree of independent thinking.
B	Very good	A very good performance. The candidate demonstrates sound judgement and a very good degree of independent thinking.
C	Good	A good performance in most areas. The candidate demonstrates a reasonable degree of judgement and independent thinking in the most important areas.

D	Satisfactory	A satisfactory performance, but with significant shortcomings. The candidate demonstrates a limited degree of judgement and independent thinking.
E	Sufficient	A performance that meets the minimum criteria, but no more. The candidate demonstrates a very limited degree of judgement and independent thinking.
F	Fail	A performance that does not meet the minimum academic criteria. The candidate demonstrates an absence of both judgement and independent thinking.

§ 7.2 Sensur

1) En student som har levert besvarelse eller avsluttet muntlig eksamen, kan ikke unndra seg sensur.

(2) Dersom en student gjennomfører vurdering i samme emne flere ganger, vil den beste karakteren gjelde.

(3) Vurderingskriteriene som benyttes ved sensuren bør i størst mulig grad være tilgjengelige for studentene. Dersom det blir utarbeidet retningslinjer til bruk for sensor(ene) ved den enkelte vurdering, skal disse være tilgjengelige for enhver etter at sensurvedtaket er kunngjort.

(4) Dersom en skriftlig eksamensbesvarelse er skrevet så utydelig at det volder betydelige vanskeligheter ved sensuren, kan det kreves at kandidaten framskaffer en leselig avskrift av besvarelsen. Fristen for dette skal normalt være innen utgangen av andre arbeidsdag etter at kravet har kommet fram til kandidaten.

7.2.1 Sensurfrist

(1) Når helligdager faller på en ukedag, forlenges sensurfristen tilsvarende.

(2) Dersom sensuren blir forsinket i forhold til den lovbestemte fristen på tre uker etter universitets- og høyskoleloven § 3-9 (4) eller den datoen som er gjort kjent for studentene, skal dette kunngjøres med opplysning om ny dato for sensur.

7.2.2 Protokoll

(1) Det skal føres protokoll for all sensur, også klagesensur. Alle sensorene skal skrive under protokollen, og underskriftene skal foreligge i original.

(2) Universitetsdirektøren kan gi nærmere regler.

7.3 Sensor

7.3.1 Allment om sensor

(1) Sensor er enhver som deltar i bedømmelse av studentens prestasjoner i henhold til karakterskalaen beskrevet i § 7.1.

(2) Fakultet oppnevner sensorer. Virketid er normalt 2 år.

(3) Sensorer kan være interne eller eksterne. Eksterne sensorer hentes utenfor institusjonen.

(4) Ekstern sensor kan enten bedømme studenters enkeltprestasjoner eller vurdere et studieprogram eller deler av dette, som programsensor. Nærmere regler om bruken av programsensor går fram av "Retningslinjer for programsensor ved UiB", fastsatt av universitetsstyret 24.09.09.

7.3.2 Krav til antall sensorer

(1) Masteroppgaver

Ved bedømmelse av masteroppgave er det krav om minst to sensorer, hvorav den ene må være ekstern. Fakultetet kan i utfyllende regler bestemme at veileder ikke kan være medlem av kommisjonen.

Ved sensurering av masteroppgaver skal veileder ikke være medlem av kommisjonen.

(2) Klage

Ved ny sensurering etter universitets- og høyskoleloven §§ 5-2 og 5-3, er det krav om minst to sensorer, hvorav den ene må være ekstern.

(3) Muntlig eksamen

Ved muntlig eksamen skal det være minst to sensorer, hvorav den ene normalt skal være ekstern. Dersom ingen av sensorene er eksterne, må vurderingsordningen godkjennes særskilt av fakultetet, basert på programsensors evaluering av vurderingsordningen.

Fakultetet kan i utfyllende regler gjøre unntak fra dette for visse typer løpende vurderinger hvor et slikt krav er særlig vanskelig å praktisere.

(4) Andre vurderingsformer

For øvrig kan fakultetet fastsette antallet sensorer og bruk av ekstern sensor ved den enkelte vurdering i utfyllende regler.

Ved vurderingsformene a) skoleeksamen, c) hjemmeeksamen, d) mappe, e) veiledede og ikke-veiledede oppgaver (jfr. § 6.2.1), skal det være minst to sensorer, hvorav den ene normalt skal være ekstern.

§ 7.4 Kunngjøring av sensur, frist for begrunnelse og klage

(1) Kunngjøring av sensur skjer på Studentweb. Eventuell kunngjøring av sensur ved oppslag på universitetets område kan skje først etter at sensuren er publisert på Studentweb.

(2) Ved kunngjøring av sensur føres det kun opp student/kandidatnummer og karakter.

(3) Ved kunngjøringen skal det opplyses om retten til å kreve begrunnelse for karakterfastsettelsen, jf. universitets- og høyskoleloven § 5-3, retten til å klage på karakteren, jf. universitets- og høyskolelovens § 5-3, og retten til å klage på formelle feil ved eksamen, jf. lovens § 5-2.

(4) Det skal videre opplyses om hvilke frister som gjelder for begrunnelse og klage, utgangspunkt for fristberegning, hvor studenten skal henvende seg for å få begrunnelsen og til hvem klagen skal rettes, samt at kandidatene har krav på kopi av sine besvarelser dersom de ikke allerede har fått det, jf. forvaltningslovens § 18.

(5) Klagefristen er tre uker. Dersom sensuren faller i perioden 20. desember - 2. januar skal fristen begynne å løpe fra 2. januar. Faller sensuren i perioden etter 20. juni, men før høstsemesteret begynner, skal fristen begynne å løpe fra mandagen i den uken høstsemesteret begynner.

§ 7.5 Begrunnelse og klage

(1) Studenten har rett til å få begrunnelse for den fastsatte karakteren, jf. universitets- og høyskoleloven § 5-3, nr. 1 og nr. 2. Studenten har på samme vilkår rett til å få begrunnelse for klagesensur.

(2) Krav om begrunnelse for og klage over karakterfastsettelsen skal stiles til fakultetet. Klage over formelle feil ved eksamen stiles til Den sentrale klagenemnd og sendes til fakultetet. Dersom saken skal oversendes fra fakultetet til Den sentrale klagenemnd, skal fakultetets oversendingsbrev til klagenemnda sendes i kopi til klageren.

(3) Ved gruppevurdering har hver enkelt student rett til å klage over sensuren. De øvrige studentene som har deltatt i gruppen, skal gis anledning til å uttale seg om alle innkomne klager. Dersom karakteren blir endret etter klagebehandlingen, gjelder endringen for alle studentene i gruppen, også for de(n) som ikke har framsatt klage.

§ 7.6 Begrensninger i klageretten

(1) For klagebehandlingen vises til reglene i universitets- og høyskoleloven § 5-3, nr. 1 og nr. 2.

(2) Klage over vurdering av enkeltarbeider som inngår i en mappevurdering eller annen løpende vurdering, kan som hovedregel først fremmes når det samlede resultatet fra emnet er kunngjort. Fakultetet kan i emnebeskrivelsen fastsette at klageprosedyre kan finne sted allerede etter separat prøve når resultatet er til hinder for videre studieprogresjon i semesteret.

§ 7.7 Anonymitet ved sensur, begrunnelse, og klage over karakterfastsettingen

(1) Kandidatens anonymitet ved sensur og må sikres så langt det er faglig eller praktisk mulig.

(2) Ved begrunnelse og/eller klage over karakterfastsettingen skal anonymitet sikres dersom dette er praktisk mulig.

(3) Ved klagesensur skal den påklagde karakteren, eksamenskandidatens begrunnelse for klagen eller eventuell skriftlig begrunnelse for den påklagde karakteren ikke gjøres kjent for klagesensorene. Universitetsdirektøren gir nærmere retningslinjer for hva slags informasjon som skal eller kan gjøres kjent for klagesensorene.

§ 7.8 Beregning av bokstavkarakterer ved karaktergiving

(1) Utrekningen av karakteren ved karaktergiving i et emne med flere deler, skjer etter den forhåndsfastsatte vekten for hver vurderingsdel. Vekten skal angis i studieplanen eller emnebeskrivelsen som en brøk eller prosentandel av den samlede karakteren. For beregning av samlet karakterer fastsettes en tallverdi for bokstavkarakterene, slik at A=5, B=4, C=3, D=2, E=1. Karakteren beregnes med én desimal. Etter ordinære avrundingsregler foretas avrundning til helt tall, som gir bokstavkarakter i samsvar med tallverdien.

(2) For utregningen av gjennomsnittskarakteren i en emnegruppe/spesialisering/hovedkarakter, må karakteren fra de enkelte emnene inngå i forhold til emnenes studiepoengantall. For beregning av gjennomsnitt av bokstavkarakterer må det fastsettes tallverdier for bokstavkarakterene, slik at A=5, B=4, C=3, D=2, E=1

§ 7.9 Justerende muntlig

(1) Justerende muntlig prøve kan justere karakteren på bestått resultat som er satt på et forutgående skriftlig arbeid opp eller ned med en karakter.

(2) Ved manglende frammøte til justerende muntlig prøve, anses studenten å ha avbrutt vurderingen i hele emnet, jf. § 6.9.

(3) Ved justerende muntlig prøve skal kandidaten hovedsakelig prøves i tema som er behandlet i det forutgående skriftlige arbeidet.

KAPITTEL 8 VITNEMÅL, DIPLOMA SUPPLEMENT OG KARAKTERUTSKRIFT

Fastsatt med hjemmel i § 3-11 i univl. av 1. april 2005.

§ 8.1 Vitnemål

(1) Utdanningsplanen er grunnlag for vitnemål. Vitnemål for oppnådd grad utstedes når kravene i utdanningsplanen er fullført.

(2) Vitnemål for oppnådd grad skal opplyse om grunnlaget for tildeling av graden. Kun de emner som inngår i graden, skal fremkomme på vitnemålet.

(3) Ved oppnådd bachelorgrad, jf. § 2.2, utstedes vitnemål som angir hvilket studieprogram som er fullført og ved hvilket fakultet studieprogrammet er fullført. Spesialisering og eventuell studieretning skal angis på vitnemålet med mindre den fremkommer i studieprogrammets tittel.

(4) Ved oppnådd mastergrad, jf. § 2.3, utstedes vitnemål som angir hvilket studieprogram som er fullført og ved hvilket fakultet studieprogrammet er fullført, i tillegg til eventuell studieretning.

(5) Vitnemålet skal inneholde generell informasjon om graden, studieprogrammets målsetting, innhold og organisering samt beskrivelse av læringsutbytte.

(6) Dersom utdanningen er gitt i samarbeid med andre institusjoner skal dette fremgå av vitnemålet.

Ved felles studieprogram utstedes vitnemål for fullført grad av den institusjonen som har opprettet studieprogrammet.

(7) Universitetsdirektøren kan i nærmere regler til § 8.1 fastsette bestemmelser om utformingen av vitnemål.

(8) Fakultetet selv utsteder vitnemål, og det enkelte vitnemålet utstedes bare én gang. I særlige tilfeller kan fakultetet ved tap av vitnemål utstede duplikat. Universitetet selv utsteder et vitnemål for en fellesgrad.

(9) Vitnemål utstedes på bokmål, nynorsk og for engelskspråklige studieprogrammer på engelsk. Universitetet i Bergen oversetter ikke vitnemål.

(10) Vitnemål utstedes som hovedregel etter at klagefristen for de emnene som inngår i grunnlaget for graden har gått ut og eventuell klagebehandling er ferdig.

§ 8.2 Diploma Supplement

(1) Et eget vitnemålstillegg på engelsk (Diploma Supplement) gir en nærmere beskrivelse av kandidatens utdanning og av høgere norsk utdanningssystem. Tillegget følger vitnemålet og er kun gyldig sammen med dette.

§ 8.3 Karakterutskrift

- (1) Alle som har avlagt studiepoeng ved Universitetet i Bergen kan be om karakterutskrift.
- (2) Karakterutskrifter skal inneholde en oversikt over alle emner en person har bestått ved Universitetet i Bergen eller i et studieprogram.
- (3) Karakterutskrifter utstedes på nynorsk/bokmål eller engelsk.
- (4) Studieadministrativ avdeling utsteder karakterutskrifter.

§ 8.4 Autorisasjon for helsepersonell

Universitetet i Bergen sender etter bestemte rutiner melding om oppnådde grader innenfor helsefagene, henholdsvis cand.med., cand.psych., master i farmasi, master i odontologi, master i klinisk ernæring, klinisk master i manuell terapi og bachelor i tannpleie, til Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH).

KAPITTEL 9 ANNULLERING OG UTESTENING

Fastsatt med hjemmel i § 4-7, § 4-8 og § 5-1 i univl. av 1. april 2005.

§ 9.1 Fusk eller forsøk på fusk

- (1) Overtredelse av reglen i universitets- og høyskolelovens § 4-7, vil kunne bli vurdert som fusk eller forsøk på fusk.
- (2) Forsettlig eller grovt uaktsom overtredelse vil kunne føre til annullering av den aktuelle eksamen, prøve eller kurs, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-7 nr 1, ev. også til utestengelse fra universitetet i inntil to semestre, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-8 nr 3.
- (3) Sak om annullering eller utestengelse avgjøres av Den sentrale klagenemnden. Klageinstans er det nasjonale klageorganet Felles klagenemnd, jf. universitets- og høyskoleloven § 5-1 nr 7, jfr. FOR 2005-10-10 nr 1192: Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 4-7 til § 4-10.

KAPITTEL 10 IKRAFTTREDELSE

§ 10.1

Forskriften trer i kraft 1. august 2012. Samtidig oppheves forskrift av 18.06.09 om opptak, studier, eksamen og grader.

Det psykologiske fakultet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i utfyllende regler til Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen.